

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2020

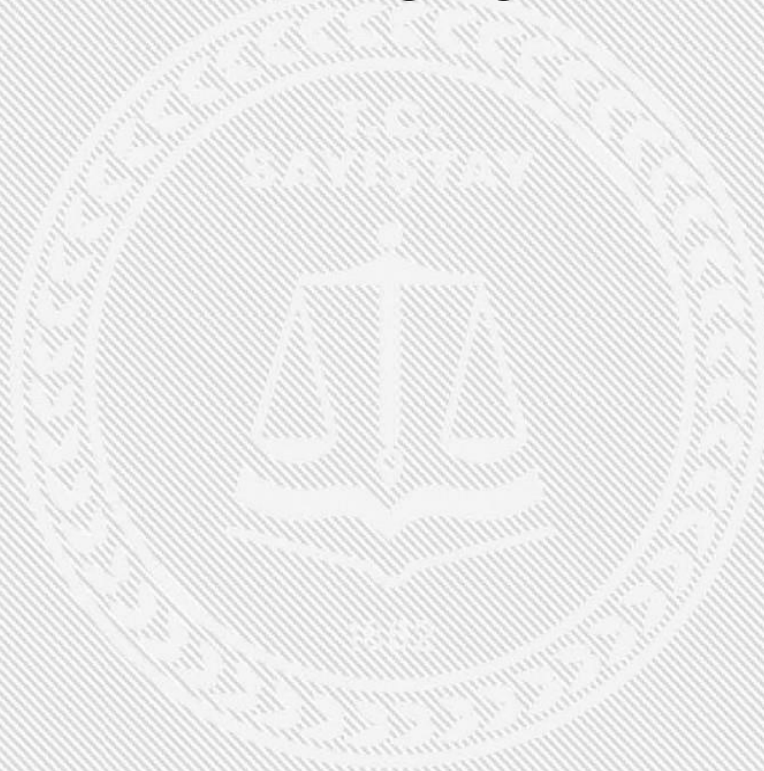

İÇERİK

ANKARA ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
ANKARA ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	54
ANKARA ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU	68

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	51

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1. 2019 Mali Yılı Bütçe Giderleri	5
Tablo 2. 2019 Mali Yılı Bütçe Gelirleri	6

KISALTMALAR

A.Ü.: Ankara Üniversitesi

AYÖS: Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı

ISO: International Organization for Standardization

İKNo.lu: İhale Kayıt Numaralı

KBS: Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi

KDV: Katma Değer Vergisi

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

Ltd.: Limited

No.lu: Numaralı

ÖRSEM: Öğrenci Rehabilitasyon Sosyal Spor Eğitim Uygulama Mekân ve Tesisleri

PVC: Polivinil Klorür

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TC: Türkiye Cumhuriyeti

TKYS: Taşınır Kayıt Yönetim Sistemi

TL: Türk Lirası

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

ÜFE: Üretici Fiyatları Endeksi

YÖKDİL: Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı

YURT-KUR: Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Üniversitenin Teknokent Şirketindeki Sermaye Payının Mali Tablolarında Gösterilmemesi
2. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde Bulunan Nadir Eserler ve Diğer Kıymetli Taşınırın Kayıt Altına Alınma İşlemlerinin Tamamlanmaması ve Bazı Kitapların KBS'den Düşülmesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Bir Bankayla Yapılan Sponsorluk Sözleşmesi Karşılığında Elde Edilen Kaynağın Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması ve Satın Alınan Bazı Dayanıklı Taşınır Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması
2. Bütçe Emanetleri Hesabında Geçmiş Yıllardan Kaydı Yapılıp Ödenmeyen Tutarların bulunması
3. Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yürütülmemesi
4. Ankara Üniversitesi Taşınmazlarında Cins Tashihi Yapılmaması
5. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinde Çalışan Sözleşmeli Personele Ek Ödemenin Üniversite Bütçesinden Yapılması
6. Ankara Üniversitesinde Yapım İşlerinin Çoğunlukla Birim Fiyat Esası ve Pazarlık Usulüyle İhaleye Çıkarılması ile Bu İhalelerin Tamamına Yakınında İş Artışı Gerçekleşmesi
7. Bazı Gayrimenkul Kiralamalarında Elde Edilen Kira Gelirinin Kurum Tablolarında yer Almaması ve İhale Dokümanında Çelişkili Hususlara Yer Verilmesi
8. Ek Ders Ödeme Süreçlerinin Kontrolünün Yapılmaması
9. Geçici Olarak Sözleşmeyle Çalıştırılan Usta Öğreticilerin Kurumlarından İzin Alınmaması ve SGK Primi Ödenmesi Gerekenlerin Primlerinin Ödenmemesi
10. Kişilerden Alacaklar Hesabında Kayıtlı Tutarların Tahsil İşlemlerinin Sorunlu Olması ve Zamanaşımı Süresini Aşan Alacaklar Hakkında İşlem Yapılmaması
11. Mal ve Hizmet Alımlarında Kamu İhale Kanunu'na Uyulmaması ile Bazı Alımların Teslim ve Belgelerinde Hata Yapılması

12. Sınav Ücretlerinin Döner Sermaye Bütçesine Gelir Kaydedilmesi
13. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Taşıma Hizmeti Alımı İşinin İhale ve Uygulanmasında Hatalı İşlemler Yapılması
14. Yapım İşinde İhtiyaç Duyulmayan Malzemenin Hak Edişte Yeni Fiyat Yapılarak Aynı Yükleniciden Satın Alınması
15. Kurumun Gelir Getirici Faaliyet ve İhaleleri İçin Ön Mali Kontrol Süreçlerinin Belirlenmemesi
16. Yetki ve İmza Devri Yönergesinde Tanımlı Olmayan Koordinatör ve Koordinatör Yardımcıları Atanması ve Bunlara İdari Görevler Verilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesine göre çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Ankara Üniversitesi 13 Haziran 1946'da kabul edilen mülga 4936 sayılı Üniversite Kanunu ile 18 Haziran 1946'da kurulmuş, Üniversitenin teşkilat yapısı, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun 7'nci maddesi ile yeniden düzenlenmiştir.

Yükseköğretim ile ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile esasları bir bütünlük içinde düzenlemek amacıyla yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 1981'den beri yürürlüktedir.

2547 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler sırasıyla;

a. Çağdaş uygarlık ve eğitim - öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak,

b. Kendi ihtisas gücü ve maddi kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insan gücü yetiştirmek,

c. Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak,

d. Örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak,

e. Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde

bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek,

f. Eğitim - öğretim ve seferberliği içinde, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak,

g. Yörelereindeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılanlara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak,

h. Eğitim teknolojisini üretmek, geliştirmek, kullanmak, yaygınlaştırmak,

ı. Yükseköğretimin uygulamalı yapılmasına ait eğitim öğretim esaslarını geliştirmek, döner sermaye işletmelerini kurmak, verimli çalıştırmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Üniversitenin Tabi Olduğu Temel Mevzuat:

Kanunlar,

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu,

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu,

2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu,

2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu,

2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi İle Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun,

3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun,

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu,

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında

Kanun,

5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun,

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun,

6245 sayılı Harcırah Kanunu.

Kanun Hükmünde Kararnameler,

78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları İle Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.

Cumhurbaşkanı Kararnameleri

2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,

3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanınca, Dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilmekte ve atanmaktadırlar. Üniversitenin akademik organı Senato olup Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Akademik yapısı Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, Fakülteler, Yüksekokullar, Enstitüler, Devlet Konservatuvarı, Hastaneler, Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile Koordinatörlükler olan Üniversitenin idari yapısında ise Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, İç Denetim Birimi, Etik Komisyonu, Rektör Yardımcıları, Koordinatörlükler, Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, Avrupa Birliği Ofisi, Dış İlişkiler Ofisi, Bilimsel Araştırma Birimi, Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları ile bunlara bağlı Daire Başkanlıkları ve Hukuk Müşavirliği bulunmaktadır.

Ankara Üniversitesi, Ankara ili sınırları içerisinde 31, diğer illerde 5 olmak üzere toplam 36 yerleşkeye yayılmış; 18 fakülte, 14 enstitü, 1 yüksekokul, 11 meslek yüksekokulu, 1 Devlet Konservatuarı, 46 araştırma ve uygulama merkezi, Sürekli ve Uzaktan Eğitim Merkezleri ile eğitim-öğretim ve araştırma hizmeti vermektedir.

Genel Sekreterlik, Personel Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı ile Hukuk Müşavirliği Rektörlük binasında, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı ile Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı Beşevler 10. Yıl Yerleşkesinde, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı ise Gölbaşı 50. Yıl Yerleşkesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

İdarenin akademik ve idari personele ait dolu kadro sayısı 11.642'dir. Bu personelden 3.717'si akademik personel olup 68 yabancı uyruklu akademik personel, 2 sözleşmeli akademik personel, 119 sözleşmeli öğretici, 2547/35'inci madde ile görevlendirilen 390 akademik personel bulunmaktadır. Üniversitenin idari personel sayısı 4.566, sözleşmeli personel sayısı 621, işçi sayısı ise 2.159'dur.

Bağlı, İlgili veya İlişkili Olduğu Kurum ve İdareler

Ankara Üniversitesinin ilgili yıl bütçesi hazırlanıp Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, Milli Eğitim Bakanlığına sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutulup yürürlüğe konmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile kurulan Yükseköğretim Kurulunun görev alanı içerisinde Ankara Üniversitesi de bulunmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim altında bulunduran Yükseköğretim Kuruluna bağlı Yükseköğretim Denetleme Kurulu ise Kamu İdaresinin faaliyetlerini denetleme yetkisine sahiptir.

Akademik bir organ olan Üniversitelerarası Kurulun üyeleri her üniversiteden rektör ve bir profesörün katılımından oluşmaktadır. Bu Kurulun görevleri 2547 sayılı Kanun'un 11'inci maddesiyle belirlenmiştir ve Ankara Üniversitesi de Kurulun üyesidir.

Ankara Üniversitesi diğer üniversiteler gibi mali yönetim yapısı ve işleyişi, kamu bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve raporlanması ve mali kontrole ilişkin olarak 5018 sayılı Kanun'un verdiği görev ve yetkiye istinaden başta Hazine ve Maliye Bakanlığı düzenlemeleri olmak üzere ilgili diğer kurumların düzenlemelerine tabidir.

1.3. Mali Yapı

“Özel Bütçeli İdare” olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun, 5436 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmiş (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve İleri Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer alan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve özgelirlerinden oluşan ödenekleri kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.050.767.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine, yıl içinde ödenek eklenmiş ve toplam tahsis edilen ödenek 1.184.938.645,99 TL'ye ulaşmış olup toplam ödeneğe göre %93,41 oranında yani 1.106.822.126,49 TL ödenek kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2019 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. 2019 Mali Yılı Bütçe Giderleri

Gider Türü	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Personel Giderleri	724.941.000,00	727.395.814,19	712.051.773,14	97,90
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	122.591.000,00	125.659.591,25	122.451.870,88	97,45
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	50.643.000,00	110.539.872,43	100.747.634,72	91,14
Cari Transferler	32.842.000,00	38.523.213,33	37.542.186,32	97,45
Sermaye Giderleri	119.750.000,00	182.820.154,79	134.028.661,43	73,31
TOPLAM	1.050.767.000,00	1.184.938.645,99	1.106.822.126,49	93,41

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2019 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır.

Tablo 2. 2019 Mali Yılı Bütçe Gelirleri

Gelir Türü	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	27.475.000,00	43.586.330,37	158,64
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.002.898.000,00	1.004.344.725,59	100,14
Diğer Gelirler	20.394.000,00	46.006.792,35	225,59
TOPLAM	1.050.767.000,00	1.093.937.848,31	104,11

Ankara Üniversitesi merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresi olmakla birlikte 5018 sayılı Kanun'da tanımlanan bütçe türleri dışında kalan döner sermaye işletmesi, iktisadi işletmesi ve sosyal tesisler bütçeleri de kaynakları arasında yer almaktadır. Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2019 yılında 115.667.968,87 TL net dönem zararı ile faaliyetlerini tamamlamıştır. Döner Sermaye İşletmesi gelirlerinden bilimsel araştırma projeleri için özel bütçeye aktarılan kaynak 2019 yılı için 48.470.358,27 TL olmuştur. Ankara Üniversitesi Sosyal ve Ticari Tesisler İktisadi İşletmesinin 2019 yılına ait net karı 758.508,38 TL, Ankara Üniversitesi Öğrenci Rehabilitasyon Sosyal Spor Eğitim Uygulama Mekan ve Tesislerinin (ÖRSEM) 2019 yılına ait zararı 515.020,60 TL olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca Üniversitenin Ankara Üniversitesi Teknokent AŞ'de %70,40 oranında hissesi bulunmakta olup hisselerin değeri 10.560.390,00 TL'dir.

Üniversitenin 2019 yılı dönem faaliyet geliri 1.147.718.347,56 TL olarak gerçekleşmiş olup bu tutardan indirim ve iskonto tutarı olan 621.748,40 TL düşüldükten sonra net faaliyet geliri 1.147.096.599,16 TL olarak sonuçlanmıştır. Giderler toplamı 1.189.038.316,30 TL olan Üniversitenin 2019 yılını 41.941.717,14 TL olumsuz faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere

tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

“Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar’ın 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri.
- Geçici ve kesin mizan.
- Bilanço.
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nde iç kontrolün beş bileşeni sayılmış, bu bileşenlere yönelik 18 İç Kontrol Standardı ve 79 Genel Şart belirlenmiş, kapsam dahilindeki idarelerden mevcut iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere iç kontrol uyum eylem planı hazırlamaları istenmiştir. Mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde Ankara Üniversitesince Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı 18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde ilk kez 2010 yılında hazırlanmış, mevcut eylem planı 2017 yılında revize edilmiş ve ayrıca İdarenin bütçe dışı kaynakları arasında yer alan Döner Sermaye İşletmesine eylem planında yer verilmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planını uygulamaya başladığı 2010 yılından günümüze değin yapmış olduğu çalışmalar değerlendirildiğinde;

- Kontrol Ortamı Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;
  - Üst yönetici ve personelin iç kontrol sistemine ilişkin farkındalıklarının kurum içi genelgeler, duyurular, eğitimler, anketler ve görsel afişlerle sağlandığı,
  - Tüm personelin “Etik Sözleşmesi”ni imzaladığı ve personel dosyalarına bu sözleşmelerin eklendiği,
  - Görev, yetki ve sorumlulukların hazırlanarak birimlerin ve kurumun web sayfasında iç kontrol sekmesine eklendiği ve burada yer alan bilgilerde revize gereken hususların bildirilmesine yönelik duyuruların gerçekleştiği,
  - Yetki Devri ve İmza Yetkileri Yönergesinin mevcut olduğu ve duyurulduğu,
  - İş akış şemalarının hazırlandığı ve güncellendiği,
- Risk Değerlendirme Standartlarına ve Genel Şartlarına Yönelik;
  - Kurum stratejik planının katılımcı yöntemlerle hazırlandığı, planın yıllık uygulama dilimleri olan performans programlarının mevcut olduğu, İdare bütçesinin stratejik plan ve performans programındaki hedef ve göstergeler ve bunlara ait faaliyetler ile bu faaliyetlerin maliyetleri esas alınarak hazırlandığı,

- İdarenin amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış risklerin tanımlandığı, kontrol faaliyetleri belirlendiği, risklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin ve kontrol faaliyetlerinin çalışıp çalışmadığının izlendiği,
- Kontrol Faaliyetleri Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;
  - “İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar” çerçevesinde harcama birimleri ve Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından ön mali kontrol işlemlerinin gerçekleştirildiği, Usul ve Esaslar’da belirtilen ön mali kontrole tabi işlemler ile İdarece karar verilen diğer ön mali kontrole tabi işlemlerin Ön Mali Kontrol Yönerge’si hazırlanarak duyurulduğu ve uygulandığı,
- Bilgi ve İletişim Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;
  - Yıllık faaliyetlere ait sonuçların ve değerlendirmelerin İdare Faaliyet Raporunda yer aldığı ve kurum web sayfasında yayımlandığı,
  - Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkanı sunacak şekilde tasarlanan tek bir sistemin bulunmadığı, farklı programlardan alınan raporlarla bu ihtiyacın giderilmeye çalışıldığı, ancak alınan bilgilerde bazen tutarsızlık yaşandığı,
- İzleme Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;
  - İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun üst yöneticinin onayı ile görevlendirildiği,
  - İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlendiği, değerlendirme raporu hazırlanıp İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna gönderildiği 2018 yılında İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu’nun hazırlandığı,
  - Kendisine 11 adet iç denetçi kadrosu ihdas edilen İdarede 6 iç denetçi atamasının gerçekleştiği, teşkilat şemasında doğrudan üst yöneticiye bağlı İç Denetim Birimi bulunduğu,

Anlaşılmış olup sonuç olarak iç kontrol sistemi ile ilgili revizyon ve geliştirme çalışmalarının devam ettiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Üniversitesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Üniversitenin Teknokent Şirketindeki Sermaye Payının Mali Tablolarında Gösterilmemesi

Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetim Anonim Şirketinin (Teknokent) Üniversiteye ait olan sermaye payının, üniversitenin mali tablolarında yer almadığı görülmüştür.

Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetim Anonim Şirketinin (Teknokent) Ana Sözleşmesinde (yıllar içinde gerçekleştirilen sermaye artırımlarıyla) şirketin sermayesinin 15.000.000,00 TL ve Üniversiteye ait %70,40 oranındaki hisselerin nominal değerinin de 10.560.390,00 TL olduğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 159'uncu maddesine göre; 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayeler ile bu kurumlara ikrazen verilen özel tertip iç borçlanma senetleri bedelinden, bu kurumların ödenmemiş sermayelerine mahsup edilenlerin izlenmesi için kullanılır.

Üniversitenin Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetim Anonim Şirketinde (Teknokent) sahip olduğu 10.560.390,00 TL değerindeki sermaye payı 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında yer almamaktadır.

BULGU 2: Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde Bulunan Nadir Eserler ve Diğer Kıymetli Taşınırın Kayıt Altına Alınma İşlemlerinin Tamamlanmaması ve Bazı Kitapların KBS'den Düşülmesi

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde bulunan yaklaşık 15.000 adet yazma eserin Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sisteminde (KBS) taşınır kayıtlarına alma işlemlerinin tamamlanmadığı ve 440 adet kitabın kayıtlardan çıkarıldığı görülmüştür.

Ankara Üniversitesinin 2013 ve 2018 yıllarında yapılan Sayıştay denetimlerinde; Cumhuriyet döneminde kurulan Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi kütüphanesinde 15.000 cilde yakın yazma eserin bulunduğu, bu eserlerin bir envanterinin ve ayniyat kayıtlarının bulunmadığı, Taşınır Mal Yönetmeliği ve ilgili mevzuatın uygulanmasında eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesi uyarınca hazırlanan ve 18.01.2007 tarih ve 26407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde, *“Harcama yetkilileri taşınırın etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.”* denilmek suretiyle taşınır mal yönetiminin bütüncül bir sorumluluk anlayışı ile yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Ancak Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi kütüphane koleksiyonu içerisinde bulunan, büyük kısmı nadir ve tarihi eser sayılabilecek, yaklaşık 15.000 yazma eserin envanter kayıtlarının oluşturulma işlemlerinin tamamlanmadığı, Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) ve Taşınır Kayıt Yönetim Sistemi (TKYS) programına girişlerinin yapılmadığı ve söz konusu demirbaşların giriş kaydının olmaması nedeniyle Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında düzenlenmesi gereken taşınır belge ve cetvellerde yer almadığı, giriş kayıtlarının olmaması nedeniyle hiçbir değerlendirme çalışmasının da bulunmadığı, söz konusu taşınırın tamamının 255.06 Tarihi veya Sanat Değeri Olan Demirbaşlar Grubu (ilgisine göre 255.07 Kütüphane Demirbaşları Grubu) hesap grubunda ilgili kodlarda uygun kayıtlarının olmadığı; bu nedenlerle eserlerdeki kayıp ve/veya noksanların ve bu konuda sorumluluğu bulunanların tespitinin neredeyse imkansız hale geldiği, eserlerin doğru biçimde kataloglama ve tasnifi

sağlanamadığından, araştırmacı ve ilgililerin hizmetine sunulmak üzere mikrofilm ya da benzeri yöntemlerle dijitalleştirilip taranmasına başlanamadığı, kütüphanenin bu fonksiyonunun yerine getirilemediği görülmektedir.

Bu eksiklikler sebebiyle idarenin 255 no'lu Demirbaşlar Hesabında (255.06 hesap grubuna ait ayrıntı kodları ile bu hesap grubu dışındaki diğer ayrıntı kodlarda ve ilgisine göre 255.07 hesap grubunda takip edilmesi gerekenlerde) kayıtlı tutarların gerçeği yansıtmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Hal böyleyken 2019 yılı sonuna kadar 2019/186,233,587,596,605,615,628,641 ve 741 numaralı fişlerle iz bedelleri üzerinden ancak 2008 adet nadir yazma eserin sayım fazlası olarak giriş kaydı yapılmıştır. Böylece; konu gerek 2013 gerekse 2018 yılı Sayıştay Raporlarında yer almasına karşılık Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemine (TKYS) eser giriş işlemleri 31.12.2019 tarihi itibarıyla tamamlanmamıştır.

Diğer taraftan Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi dekanlığının 12.11.2019 tarih ve 30894183-809.05-E.12238 sayılı olurla "*fakülte kütüphanesinin 2. Katında Temmuz-Ağustos döneminde yapılan sayımda 440 adet dokümana ulaşılamadığı*" gerekçesiyle toplam 440 adet kitabın kaydı TKYS den düşülmüştür.

Bu işlemle ilgili olarak dekanlık ve kütüphane görevlileriyle görüşülmüş ve özellikle kitapların en son hangi ziyaretçi, öğrenci, memur veya akademisyene ödünç olarak verildiği bilgisi sorulmuş ancak bu kayıtların log kayıtlarının tutulmadığı ve silinme işlemiyle birlikte bu tür kayıtların da yok edildiği ifade edilmiştir. Diğer taraftan alınan bütün tedbirlere rağmen kitapların ödünç verilmeden de kullanıcılar tarafından kütüphaneden çıkarılabileceği de değerlendirilmektedir. Haliyle düşümü yapılan kitapların gerçekte kaç yıldır kayıp olduğu ve düşümü yapan memurların, kayıplardan sorumlu olup olmadıklarını tespit etmek de mümkün görülmemektedir. Bu durumda kontrol ve sayım süreçlerinde eksiklikler bulunduğu anlaşılmıştır.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde bulunan yaklaşık 15.000 adet yazma eserin Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sisteminde (KBS) taşınır kayıtlarına alma işlemlerinin tamamlanmaması sorununun Sayıştay Raporlarına yansımış olmasına rağmen 2019 yılında da çözüme kavuşturulmamasının işin özelliğiyle ilgili olmadığı, yıllar içinde oluşan kayıp ve eksikliklerin zamana yayılarak ortaya çıkması muhtemel sorunlardan kurtulma çabasının bir sonucu olduğu düşünülmekle birlikte anılan eserlerin kayıt altına alınmaması sonucunda,

ilerleyen tarihlerde eserlerin yok olması veya hasar görmeleri halinde, meydana gelecek kamu zararının ve bu zarardan sorumlu tutulacak ilgililerin tespitinde güçlük yaşanması riski de devam etmektedir. Bir başka ifadeyle, sağlıklı bir kayıt sisteminin kurulmaması muhtemel sorunların soruşturulmasına da engel teşkil edecektir .

Bu hususlar 2020 yılı denetiminde takip edilecek olup Kurumun da kendi İç Denetim Birimine bu işlemleri inceletmesi gerekir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Bir Bankayla Yapılan Sponsorluk Sözleşmesi Karşılığında Elde Edilen Kaynağın Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması ve Satın Alınan Bazı Dayanıklı Taşınır Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması

2019 Yılında Üniversitenin kurumsal işlemlerinin de yapıldığı bankayla imzalanan sponsorluk sözleşmesi kapsamında elde edilen kamu kaynağının muhasebe kayıtlarına alınmadığı böylece 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olmadan bu kaynağın kullanıldığı ve satın alınan dayanıklı taşınırların bir kısmının da Kurumun taşınır kayıtlarına kayıt edilmediği görülmüştür.

Sponsorluk genel olarak; *“Bir olayı, etkinliği, kişiyi veya kuruluşu mali olarak veya ürün veya hizmetlerin sağlanması yoluyla destekleme eylemidir”* şeklinde tanımlanmaktadır. Bu anlamda sponsorluk bağış ve reklamdan farklılaşmakla birlikte 5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler de kamu geliri olarak tanımlandığından mahiyeti ne olursa olsun kamu kurumuna sağlanan parasal imkanlar kamu geliri içerisinde yer almaktadır. Diğer taraftan aynı Kanun'un 72'nci maddesinde *“Kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.*

Yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; söz konusu tutarlar, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, ilgisine göre bütçeye gelir kaydedilir veya ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedilir. Ayrıca, bunlar hakkında ilgili kanunları uyarınca adli ve idari yönden gerekli işlemler yapılır” düzenlemesi yapılmıştır.

2019 Yılında Üniversitenin kurumsal işlemlerinin de yapıldığı bankayla 19.04.2019 tarihinde sponsorluk sözleşmesi imzalanmıştır. Bu sözleşmeye göre Ankara Üniversitesi tarafından 2019 yılında yapılması planlanan 27 adet etkinlikte bankanın amblem ve logosuna yer verilerek bankanın reklam yapması karşılığında Banka, fatura/makbuz karşılığında KDV hariç toplam 2.000.000,00 TL ödeyecektir. KDV tutarı da bankaca karşılanacaktır.

Yapılan uygulamada banka tarafından karşılanacağı taahhüt edilen tutar Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde Kurumun gelirler hesaplarına alınmamış, yetkisiz kişilerce 4734 sayılı Kanun'da belirtilen ihale usulleri kullanılmadan harcama yapılmış ve Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen kayıtlar da yapılmamıştır.

Harcamalar Banka adına faturalandırılmış, bu kapsamda satın alınan KDV hariç 847.421,80 TL değerinde muhtelif bilgisayarlar Kurum kayıtlarına alınmıştır. Kalan tutardan KDV hariç 1.148.211,89 TL muhtelif ihtiyaçlar için harcanmış bu tutarlardan Ankara Üniversitesi Didim-Örsem tesislerinin ihtiyaçları için alınan dayanıklı ve tüketime mahsus malzemeler bu tesisin işletmecisi olan Ankara Üniversitesi Sosyal ve Ticari Tesisler İktisadi İşletmesine adi tutanakla teslim edilmiş ancak bu alımlar Kurum kayıtlarına yansıtılmamıştır.

Bu durumda 120-Gelirlerden alacaklar hesabı ile 600-Gelirler Hesabında 2.000.000,00 TL eksiklik ortaya çıkmıştır. Bu tutarın kullanılması süreçleri, elde edilen mal ve hizmetlerin mahiyeti ile özellikle Ankara Üniversitesi Sosyal ve Ticari Tesisler İktisadi İşletmesine yapılan teslimlerle ilgili olarak Kurum tarafından yapılan işlemler 2020 yılı Sayıştay denetiminde takip edilecek olup Kurumun da kendi İç Denetim Birimine bu işlemleri incelemesi gerekir.

BULGU 2: Bütçe Emanetleri Hesabında Geçmiş Yıllardan Kaydı Yapılıp Ödenmeyen Tutarların bulunması

Bütçe emanetleri hesabında 2017 yılında kaydı yapıldığı halde 2019 yılı sonu itibariyle hak sahibine ödenmeyen tutarların olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "*Ödenmeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar*" başlıklı 34'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında, ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarların bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınacağı ve buradan ödeneceği ifade edilmiştir.

Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 320- Bütçe emanetleri hesabını düzenleyen 241'inci maddesinde bu hesabın malî yıl içinde ödeme emri belgesine bağlandığı

hâlde, nakit yetersizliği veya hak sahibinin müracaat etmemesi nedeniyle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtildikten sonra takip eden 242'nci maddede ise *“Herhangi bir tutarın bütçe emanetine alınabilmesi için; hizmetin yapılmış veya malın teslim edilmiş bulunması, 31/12/2005 tarihli ve 26040 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümlerine göre, harcama belgelerinin tam olarak, harcama yetkilisi tarafından imzalanmış ödeme emri belgesi ekinde, ödeme yapılmak üzere muhasebe birimine gönderilmiş olması gerekir.”* Düzenlemesi yapılmıştır.

Bu düzenlemelere göre; herhangi bir tutarın bütçe emanetine alınabilmesi için hizmetin yapılmış veya malın teslim edilmiş bulunması, bütün belgelerin tamam ve imzalı olarak ödeme emri belgesi ekinde ödeme yapılmak üzere muhasebe yetkilisine gönderilmiş olması gerekmektedir. Bu hesaba kaydedilen tutar hak sahibinin alacağını tahsil bakımından özel hukuktan kaynaklanan haklarını kullanmalarına engel olamayacağından yapılan giderin mevzuatta öngörülen bir eksikliğin giderilmesi veya tamamlanması süreciyle ilişkili olmaması gerekir. Örnek olarak yıl sonunda yapılan ihalelerde ödeneğin tenkis olmaması amacıyla mal veya hizmet tam olarak teslim alınmadan bütçe giderinin gerçekleştirilerek ödemeye engel olduğu düşünülen teslim gerçekleşinceye kadar hak sahibine ödenecek tutarın bu hesaba alınması mümkün değildir. Kaldı ki ihale kararında veya sözleşmede belirtilen miktardan eksik malın teslim veya kabul edilmesi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 236’ncı maddesinde öngörülen edimin ifasına fesat karıştırma suçunu ortaya çıkarabileceğinden; muayene kabul komisyonu üyeleri, taşınır kayıt yetkilileri, gerçekleştirme ve harcama yetkilileri telafisi mümkün olmayan ağır yaptırımlarla karşılaşabilirler.

2017 yılında hesaba alındığı halde 2019 yılı sonu itibariyle hak sahiplerine ödenmeyen 668.311, 487.267 ve 487.047 emanet numaralı tutarlar 2020 yılına devredilmiştir. Yukarıda da ifade edildiği üzere herhangi bir tutarın bütçe emanetine alınabilmesi için hizmetin yapılmış veya malın teslim edilmiş bulunması, bütün belgelerin tamam ve imzalı olarak ödeme emri belgesi ekinde ödeme yapılmak üzere muhasebe yetkilisine gönderilmiş olması gerekmektedir. Mal veya hizmetin ihale dokümanına göre tam ve eksiksiz olarak teslim alınmadığı durumlarda özellikle yıl sonlarında ödeneklerin tenkis edilme endişesiyle bu hesabın kullanılması mümkün olmadığından 668.311, 487.267 ve 487.047 emanet numaralı tutarların bütçe gideri yapılma işlemlerinin Kurumun İç Denetim Birimine incelettirilmesi gerekir.

BULGU 3: Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yürütülmemesi

Kurumun 2012 yılı hesabının denetimi sonucunda düzenlenen Sayıştay Denetim Raporunda “*Birçok birimde de Taşınır Mal Yönetmeliği uyarınca yılsonu depo ve ambar sayımlarının fiili olarak değil kaydi değerler üzerinden yapıldığı görülmüştür.*

Yukarıda anılan tespitler doğrultusunda kurumun mali rapor ve tablolarında yer alan 150-İlk Madde Malzeme Hesabının alacak ve bakiye borç kayıt tutarlarının gerçeği tam olarak yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

Kurum cevabında, Taşınır Mal Yönetmeliğinin ilgili hükümleri doğrultusunda Üniversitede pek çok birimde yıl içinde sayım yapıldığı, ancak yılsonlarında satın alma işlemlerinde ve birimler arası devir işlemlerinde yoğunluk yaşandığından, sayım işlemlerinde gecikme veya aksama yaşandığı, tespitler doğrultusunda gereğinin yapılacağı belirtilerek tespit edilen hususlara iştirak edilmektedir” denilmiştir. Kurumun 2019 yılı yerinde denetiminde taşınırlarla ilgili olarak aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1-) Üniversite Bütçesindeki ödeneklerin kullanılmasıyla elde edilen taşınırların farklı harcama birimlerine 511- Muhasebe birimleri arası işlemler hesabıyla devredildiği görülmüştür.

Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “*Muhasebe birimleri arası işlemler hesabı*”nı düzenleyen 364'üncü maddesinde “*Muhasebe birimleri arası işlemler hesabı, aynı bütçeli kamu idarelerine ait muhasebe birimlerinin birbirlerine gönderdikleri veya birbirlerinden aldıkları para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılır.*” Düzenlemesi yapılmıştır. Aynı yönetmeliğin 4'üncü maddesinde ise;

“p) Muhasebe birimi: Kapsama dâhil kamu idarelerine ait, gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin ve borçların hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanmasına ilişkin muhasebe hizmetlerinin yapıldığı birimi,

r) Muhasebe yetkilisi: Muhasebe hizmetlerinin yürütülmesinden ve muhasebe biriminin yönetiminden sorumlu yöneticiyi” şeklinde tanımlanmıştır.

Ankara Üniversitesinde Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı bünyesinde muhasebe birimi ve muhasebe yetkilisi görevi Muhasebe, Kesin Hesap ve Raporlama Şubesi bünyesinde

ve Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün muhasebe birimi ve muhasebe yetkilisi görevi ise Ankara Üniversitesi Döner Sermaye Saymanlığı tarafından yerine getirilmektedir. Bu iki birimin dışında muhasebe birimi ve muhasebe yetkilisi bulunmamaktadır.

Döner sermaye, bilimsel araştırma projeleri ve TÜBİTAK gibi kaynaklardan gelen taşınırların 511- Muhasebe birimleri arası işlemler hesabıyla devir işlemlerinin yapılması uygun görülmekle birlikte Üniversite Bütçesindeki ödeneklerin kullanılmasıyla elde edilen taşınırların farklı harcama birimlerine bu hesapla devredilmesi uygun görülmemektedir. Bu işlemler oldukça fazla ve gereksiz muhasebe kayıtlarının üretilmesine sebep olmakta, yıl sonlarında devir işlemleri tamamlanamadığı için esasında aynı üniversite bünyesindeki işlemler sebebiyle devir vermemesi gereken bu hesap bir çok üniversitede yıl sonunda bakiye vermekte bu bakiyeler 519-Değer Hareketleri Sonuç Hesabına alacak kaydedildiğinden 519 hesabında gereksiz kayıtlara sebep olmaktadır.

2-) Yılsonu işlemlerinde özellikle İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı ile Bilgi İşlem Daire Başkanlığı gibi başka birimlerin kullanacağı taşınırları alıp esas kullanıcılarına devir eden Başkanlıkların işlemlerinde muayene kabul ve taşınırların teslimi, bunlara sicil numaralarının verilmesi gecikmekte bu işlemleri yapan taşınır kayıt görevlileri çoğunlukla taşınırı görmeden işlem yapmakta bu sırada esas kullanıcılarına evraksız ve zimmetsiz taşınırlar teslim edilmekte, harcama birimleri arasında devir işlemi gerçekleşinceye kadar taşınırlar bu şekilde kullanılmaktadır.

3-) Satın alınan iş güvenliği eğitimi kapsamında Yapı ve Teknik İşler Tandoğan Kampüs Onarım Atölyesinin denetiminde; kimyasalların hatalı depolandığı, makine teçhizat bakımlarının ve kayıtlarının olmadığı, depo giriş-çıkış kayıtlarının tutulmadığı 25.04.2019 tarihli raporda toplam 44 madde halinde tespit edilmiş olmasına rağmen bu aksaklıkların Taşınır Mal Yönetmeliği'ne uygun olarak giderilmediği, Eğitim Bilimleri Fakültesi marangozhanesinde bulunan; çizer daire 3.20'ik, PVC kenar bantlama makinesi, 30'luk palanya ve kompresörün kayıtlarının bulunmadığı görülmüştür.

4-) Ziraat Fakültesi Dekanlığı tarafından muhtelif muhasebe işlem fişleriyle toplam 434.322,75 TL'lik dayanıklı taşınır sayım fazlası olarak 253-Tesis makine ve cihazlar hesabına kaydedilmiştir. Bu işlemin yapılması isabetli olmuştur. Ancak bu kadar sayım fazlasının çıkması geçmiş yıllarda fiili sayım yapılmadığını gösterdiğinden işleme esas dayanıklı taşınırların geçmiş yıllarda niçin kayıtlara alınmadığı da incelenmesi gereken bir husustur.

5-) Ankara Üniversitesi Teknokent Biriminde yapılan tadilat sırasında kazan dairesinden çıkan malzemelerin yetkisiz kişiler tarafından satıldığı ancak bu satıştan elde edilen tutarın 19.02.2019 tarih ve 5084 yevmiye numaralı muhasebe fişiyle gelir hesabına alındığı görülmüştür.

6-) 2019/55514 İhale kayıt numaralı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Kalp Merkezi Binası Hibrit Ameliyathane Yapım İşinde yeni fiyat yapılmak suretiyle yüklenicisinden hakedişe dahil edilerek satın alınan 4 adet 94 metre poly-v asansör kayışının, bakım onarım biriminde görevli memura adi tutanakla teslim edildiği, bu görevlinin teslim aldığı malzemeyi herhangi bir defter veya sisteme kayıt etmeden ambar vasıfları taşımayan bir depoda muhafaza ettiği, bu malzemenin sayım işlemlerinde de dikkate alınmadığı görülmüştür.

Kurumun 2019 yılı hesabının yerinde denetiminde taşınırlerle ilgili olarak tespit edilen hususlar Kurumun 2012 yılından 2019 yılına kadar taşınır işlemlerini düzeltme hususunda gerekli önemi vermediğini gösterdiğinden Kurumun kendi İç Denetim Birimine bu işlemleri inceletmesi gerekir.

BULGU 4: Ankara Üniversitesi Taşınmazlarında Cins Tashihi Yapılmaması

Üniversiteye ait arazi ve arsaların üzerine yapılan binaların tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılmaması hususu 2018 yılı Sayıştay denetiminde tespit edilerek bulgu konusu yapılmış olmasına rağmen bu işlemlerin 2019 yılında sonuçlandırılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde:

“(1) (Değişik: 3/6/2014-2014/6455 K.) Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihi için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihi için gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.” Düzenlemeleri yapılmıştır. Bu düzenlemelere göre üniversiteye ait arazi ve arsaların üzerine yapılan binaların tapu kayıtlarında cins tashihi yapılması gerekmektedir.

Kurum tarafından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yapı kayıt belgesi verilmesine ilişkin usul ve esasları belirleyen 06.06.2018 tarih ve 30443 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan tebliğ hükümlerine göre yapı kayıt belgeleri oluşturularak Gölbaşı 50. Yıl Kampüsünün bulunduğu 720 ada 2 parsel nolu taşınmaz üzerindeki yapılardan başlamak üzere cins tashihiinin yapılması çalışmaları başlatılmış ancak Kurum kayıtları ile tapu kayıtlarının birbirine uygun hale getirilmesi işlemleri 2019 yılı sonu itibariyle tamamlanamamıştır.

BULGU 5: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinde Çalışan Sözleşmeli Personele Ek Ödemenin Üniversite Bütçesinden Yapılması

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinde çalışan sözleşmeli personele döner sermaye gelirlerinden ödenmesi gereken ek ödemenin Üniversite bütçesinden yapıldığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 58’inci maddesinin (c), (g) ve (i) maddelerinde aşağıdaki düzenlemeler bulunmaktadır;

“c) Tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinin hesabında toplanan döner sermaye gelirleri bakiyesinden, bu yerlerde;

1)...

2) Diğer öğretim elemanlarına ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel (...) (2) ile aynı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli olarak çalışan personele ek ödeme matrahının; uzman tabipler için yüzde 600’ünü, hastaneler başmüdürü ve eczacılar için yüzde 250’sini, başhemşireler için yüzde 200’ünü, diğer öğretim elemanları ile diğer personel için yüzde 150’sini, işin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, enfeksiyon, özel bakım gerektiren ruh sağlığı, organ ve doku nakli, acil servis ve benzeri sağlık hizmetlerinde çalışan personel için yüzde 200’ünü geçmeyecek şekilde aylık ek ödeme yapılır.

...”

“g) Bu madde uyarınca 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi personele yapılan ödemeler, 27/1/2000 tarihli ve 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin (c) fıkrası ile 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde

Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmaz.

(Ek paragraf: 23/7/2010-6009/52 md.; Değişik ikinci paragraf: 11/10/2011-KHK-666/5 md.) Bu maddenin (c) ve (f) fıkraları kapsamında bulunanlar dışındaki 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar ile aynı Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre sözleşmeli olarak çalışan personele 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesi kapsamında ödeme yapılır ve bunlara bu madde uyarınca ayrıca ek ödeme yapılmaz.”

“Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılması esastır. Yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesi zorunludur.

...

(Değişik üçüncü paragraf: 11/10/2011-KHK-666/5 md.) Üniversitelerin (c) ve (f) fıkraları kapsamındaki personeline bu madde uyarınca her ay yapılacak ek ödemenin net tutarı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesi uyarınca kadro ve görev unvanı veya pozisyon unvanı itibarıyla belirlenmiş olan ek ödemenin net tutarından az olamaz. Bu kapsamda ek ödemeden yararlanan personele, ayrıca 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesi uyarınca ödeme yapılmaz.”

Diğer taraftan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 9’uncu maddesinin ikinci paragrafı ile geçici 17’nci maddesi ve 2012/2665 sayı sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararının 1 ve 2’nci maddeleri yukarıdaki hükümlerle birlikte değerlendirildiğinde; Döner sermayeye bağlı faaliyet gösteren birimlerin bazı aylarda yeterli derecede gelirlerinin olmaması halinde başka bir ifadeyle o ay personele ödenecek herhangi bir ek ödeme yapılma imkânı olmadığı tespit edildiği durumlar hariç olmak üzere Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinde 4/B statüsünde çalışan sözleşmeli personele yapılması gereken ek ödemenin döner sermaye gelirlerinden yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

BULGU 6: Ankara Üniversitesinde Yapım İşlerinin Çoğunlukla Birim Fiyat Esası ve Pazarlık Usulüyle İhaleye Çıkarılması ile Bu İhalelerin Tamamına Yakınında İş Artışı Gerçekleşmesi

Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığınca yapım işlerinde anahtar

teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması yerine birim fiyat teklif almak suretiyle ihaleye çıkıldığı, ihalelerde çoğunlukla Açık İhale yerine Pazarlık Usulüyle (21/b) ihaleye çıkıldığı bu ihalelerin tamamına yakınında iş artışı gerçekleştirildiği ve kesin hesap işlemlerinde de gecikmeler yaşandığı görülmüştür.

A-) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde aşağıdaki düzenlemeye yer verilmiştir.

*"Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, **bina işleri hariç**, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz."*

Bu düzenlemeye göre; ihale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön proje ile ihaleye çıkılabilecektir. Bunun dışındaki yapım işlerinde ön proje üzerinden ihaleye çıkılması mümkün değildir.

Maddede "bina işleri hariç" denilmekle, bina işlerinin mutlaka uygulama projeleri hazırlanarak anahtar teslimi götürü bedel sözleşme usulü ile ihale edileceği düzenlenmiştir. Bina işlerinde, arazi ve zemin etüdünün ihaleden önce yapılabileceği, işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etüdü gerektirmeyeceği ve dolayısıyla uygulama projelerinin de

hazırlanabileceği kabul edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un "Görevlilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 60'ncı maddesi ise aşağıdaki gibidir.

"İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.

5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır."

4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesindeki düzenleme; Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığınca yapım işlerinin ön proje üzerinden birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilmesini yasaklanmış olup aynı Kanun'un 60'ncü maddesine göre 62'nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak bina onarım işlerinde ihaleye çıkılması görevlilerin ceza sorumluluğunu gerektiren durumlar arasında sayılmıştır.

B-) 4734 sayılı Kanun temel ihale usulü olarak açık ihale usulünü belirlenmiş ve ancak belli şartların varlığı halinde Kanun'da sayılan diğer usullerin kullanılabilmesi belirtilmiştir. Kurumun, ihalelerini 4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesi kapsamında pazarlık usulü ile yapabilmesi için, madde metninde yer alan iki şartın bir arada ve birbirine bağlı olarak gerçekleşmesi zorunludur. Birinci şart, doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülmemeyen olayların ortaya çıkması, ikincisi ise, bu nedenle ihalenin ivedi olarak yapılması zorunluluğunun doğmasıdır. Aşağıdaki

işler 4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesi kapsamında pazarlık usulü ile çıkılan ihaleler olup her maddenin sonunda ihaleye davet edilen ve ihaleye katılan istekli sayıları bulunmaktadır.

1) 2019/55514 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Kalp Merkezi Binası Hibrit Ameliyathane Yapım İşi 5/4

2) 2019/190227 İKNo.lu A.Ü. Tıp Fakültesi Cebeci Kalp Merkezi Binası Yangın Merdiveni Yapılması İle Ameliyathane Katına Ait Büyük Onarım İşine Ait Arıza Ve Kusurlu İşlerinin Nam Ve Hesabına Yapılması İşi 8/3

3) 2019/298453 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Biyoteknoloji Enstitüsü Ek Bina Yapım Ve Mevcut Tarbiyotek Binası Tadilat (2017-2018 Yıllarına Sari) Yapım İşinin Namı Hesabına Yapılması Ve İlave İşler Yapım İşi 4/3

4) 2019/308620 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Cebeci Tıp Fakültesi Kazan Dairesi Tadilatı Ve Hematoloji Binası Cephe Onarım İşi 4/4

5) 2019/369771 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Hastanesi Ameliyathane Onarım İşi 3/3

6) 2019/377543 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Kazan Araştırma Ve Uygulama Çiftliği Süt Teknolojisi Binası Buhar Kazanı Yapımı Ve Bağlı İmalatlar Tadilat İşi 3/2

7) 2019/462669 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Gölbaşı Yerleşkesi Sosyal Tesis Binası Onarım İşi 3/3

8) 2019/463171 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Cebeci Yerleşkesi Öğrenci, Personel Yemekhanesi Ve Mutfak Yapım İşi (2019-2020 Yıllarına Sari) 3/1

9) 2019/500322 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları Ve Doğum Ana Bilim Dalı Ameliyathane Yapım İşi (2019-2020 Yıllarına Sari) 5/5

10) 2019/600118 İKNo.lu Ankara Üniversitesi Cebeci Tıp Fakültesi Yerleşkesi Adli Bilimler Enstitüsü, Otistik Çocuk Tanı Merkezi Ve Çocuk Hastanesi Mekanik Tesisat Tadilatı 5/4

Pazarlık usulü (21/b) ile ihaleye çıkılan bu işlerin belli bir süre devam edecek bina yapım ve onarım işleri olduğu dikkate alındığında hastanelerde 365 gün ve 24 saat boyunca can

güvenliği, hastalık ve can kaybı risk olarak değil her zaman yaşanan sıradan bir durumdur. Bu itibarla yukarıda yer alan Kanun hükümleri uyarınca ani ve beklenmeyen veya idarece önceden öngörülmemiş olayların ortaya çıkması halinde, pazarlık usulünün istisnai bir usul olarak kullanılabilmesi bir durum tespit edilememiştir. Hastaneler için, Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa sürede dünyada küresel salgın haline dönüşen corona virüsü salgını gibi bir durum sebebiyle yapım işi ihtiyacı doğması halinde 4374 sayılı Kanun'un 21/b maddesine göre pazarlıkla ihaleye çıkılması tabiidir. Yukarıda gösterilen işlerin ihalesi bu nitelikte bir ihale olmadığı gibi ihalenin açık ihale usulü ile yapılmasına engel de bulunmamaktadır. İşlerin bir kısmının da yıllara sari olarak planlanması da bu işlerde ivediliğin bulunmadığını göstermektedir. Söz konusu ihalelerde ihtiyaç konusu yapım ve onarım işlerinin sadece hastane ihtiyaçları olması önceden öngörülmemiş olay kapsamında değerlendirilemeyeceğinden 4734 sayılı Kanununun 21/b maddesinde pazarlık usulü ile ihalenin yapılmasını gerektiren şartların da oluşmadığı düşünülmektedir.

C-) Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığınca çıkılan ihalelerde özellikle birim fiyat sözleşmeli yapım ve onarım işlerinin tamamına yakınında iş artışları gerçekleşmektedir.

Ankara Üniversitesi İç Denetim Birimi tarafından düzenlenen 12.02.2014 tarih ve 2014-1168/1 sayılı İç Denetim Raporunda yer alan "C2.2" numaralı bulguda "2009 ila 2012 tarihleri arasında yapılan ihale ve yapım işleriyle ilgili olarak tesadüfen seçilen 14 ihale dosyası üzerinden yapılan inceleme sonucunda; 12 dosyada keşif artışı olduğu, bir başka deyişle yapılan işlerin %85.71'inde işin keşfinin sağlıklı yapılmadığı ya da bu işe gereken önem verilmediği anlaşılmıştır" denilmiş ve "Yapım işleriyle ilgili olarak yapılacak keşiflerin, sağlıklı ve gerçeğe uygun şekilde yapılarak, kamu kaynaklarının etkin ve ekonomik şekilde kullanılması ilkesine özenle riayet edilmesi, yukarıda örneklendiği üzere keşif artışı uygulamalarının istisnai haller dışında uygulanmaması, bir başka ifadeyle keşif artışı uygulamalarının olağan hale getirilmemesi" önerilmiştir. Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığınca bu bulgu konusu üzerinde uzlaşmıştır.

2019 Yılında yerinde yaptığımız denetimlerde Kurumun iç denetim birimi tarafından bulgu konusu edilen ve üzerinde uzlaşılan hususta her hangi bir gelişmenin sağlanmadığı görülmüştür. Özellikle birim fiyat sözleşmeli yapım ve onarım işlerinin tamamına yakınında iş artışları yapılmaktadır. Bu durum bir taraftan yaklaşık maliyetin doğru hazırlanmadığını, ihaleye esas projelerin gerçeğe uygun olmadığını ve bunlara bağlı olarak ihalelerde ortaya çıkan

tekliflerin de esasında ekonomik açıdan en uygun teklifler olmadığını göstermektedir.

Örnek olarak; Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'ne göre ihalesi yapılan A.Ü. 10.Yıl Yerleşkesi Galeri Hatları Yapım İşinde iş artışı % 49,94 ve A.Ü. Ziraat Fakültesi Tescilli Yemler ve Hayvan Besleme Binası Restorasyon ve Uygulama İşinde % 46,47 oranında iş artışı gerçekleşmiştir.

A.Ü. Keçiören Konferans Salonu Tadilatı, Kazan Dairesi Otomasyon Sistemi ve Yemekhane Binası Çatı Onarım İşinde (2018-2019 Yıllarına Sari) % 19,95, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Kalp Merkezi Binası Yangın Merdiveni Yapılması ile Ameliyathane Katına Ait Büyük Onarım İşinde % 19,90 oranında iş artışı gerçekleşmiştir.

D-) Kesin hakediş raporu ve hesap kesilmesi işlemlerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 40'inci maddesinde belirlenen sürelerle uyulmadığı ve hesap kesme işlemi sonucunda, yüklenici idareye borçlu kaldığı takdirde bu borcun çok geç tahsil edildiği görülmüştür. Örnek olarak 'Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Alt Yapı Yenileme Büyük Onarım ve Uygulama İşinde 27.01.2014 tarihli tutanakla kesin hesapta dikkate alınacağı tespit edilen hususlara ilişkin 87.098,50 TL'lik bedelin tahsili 5 yıl sonra 12.12.2019 tarihinde sağlanmıştır.

Yukarıda yapılan tespitler Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından sürdürülen yapım işlerinde; İç Denetim Birimi tarafından düzenlenen raporlarda üzerinde uzlaşılan bulgu konularının dahi 5 yıllık süre içinde düzeltilmediği ve 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuata uygulanmasında sorunlar yaşandığını göstermektedir.

BULGU 7: Bazı Gayrimenkul Kiralamalarında Elde Edilen Kira Gelirinin Kurum Tablolarında yer Almaması ve İhale Dokümanında Çelişkili Hususlara Yer Verilmesi

Ankara Üniversitesi tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde yapılan gayrimenkul kiralamalarında elde edilen kira gelirlerinden bir kısmının gelir hesaplarında yer almadığı, bazı kiralama ihalelerinde hazırlanan ihale dokümanında da uygulamalarda belirsizliğe sebep olan çelişkili düzenlemelerin yer aldığı görülmüştür.

a-) Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne ait olup Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi olarak ilan edilen Gölbaşı İlçesi Virancık Mevkii 719 Ada 1 parselde bulunan gayrimenkul Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetim Anonim Şirketine (Teknokent) 49 yıllığına kiraya verilmiştir. Sözleşmenin süresi 01.05.2012 tarihinden itibaren

49 yıl olup kira bedeli kiracının her takvim yılı sonunda elde ettiği kiralama cirosu üzerinden başlangıçta %5 ve daha sonra yapılan zeyilnameyle 01.01.2013 tarihinden itibaren %10 oranı üzerinden hesaplanacaktır. Diğer taraftan Üniversitenin sermaye taahhüt borçları ödeninceye kadar hesaplanacak kira bedelleri Üniversitenin borcuna mahsup edilecektir. Yapılan uygulamada kiracı tarafından Üniversitenin Strateji Başkanlığına bu kiralama ve sermaye taahhütleri karşılığında yapılan mahsuplar bildirilmemiştir. Haliyle 2012-2019 yıllarına ait olup kiracı tarafından mahsubu yapılan kira gelirleri Üniversitenin gelir hesaplarında yer almamıştır.

b-) 24606 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile Üniversitenin mülkiyetinde bulunan 1179, 544,545 ve 542 parsel No.lu taşınmazların toplam 30.000 metrekarelik kısmı üzerinde öğrencilerin konaklama sorunlarını çözmek için minimum 1000 yatak kapasiteli öğrenci yurdu ile öğrencilerin barınma sırsındaki ortak gereksinimlerini karşılamaya yönelik sosyal, kültürel ve ticari alanların yapımı, işletilmesi ve sözleşme süresi sonunda Üniversite Rektörlüğüne devrine yönelik işlemlerin 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesi (g) bendine göre ihale edilmesine karar verilmiştir. Bu işin yapımı ve uygulanmasında aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1-) Söz konusu işin ihalesi 22.05.2015 tarihinde yapılmış ve sözleşmesi 25.05.2015 tarihinde imzalanmıştır. İş yeri 13.10.2015 tarihinde teslim edilmiştir.

2-) İrtifak tesis bedeli peşin ödenecek olup yıllık bedeli 115.000,00 TL dir.

3-) Sözleşme süresi inşaat süresi dahil 32 yıl olup bu süre irtifak hakkının tapuda tescil tarihinden itibaren başlayacaktır. Kira bedeli peşin olarak ödeneceğinden ilk ödeme tapu tescil tarihi esas alınarak yapılacaktır. Diğer taraftan sözleşmenin 10.2'inci maddesinde “...İlk yıl irtifak hakkı bedeli İdare'nin irtifak hakkı tesisine ilişkin onaylı kararının işletmeciyeye tebliğ tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde... peşin olarak ödenir” hükmü bulunmaktadır.(yazışma dosyası içinde yapılan tebliğe ilişkin evrak bulunmadığından tebliğ tarihi belirlenememiştir.)

4-) İnşaat işi süre uzatımı dahil 10.01.2018 tarihinde bitecek iken bu tarihten önce 14.08.2017 tarihinde bitmiştir.

5-) İnşaat süresi boyunca irtifak hakkı bedeline %70 oranında indirim uygulanacaktır. Bu durumda 1.yıl-2015-2016 dönemi kira ücreti 115.000,00 TL den %70 indirim yapıldıktan sonra 34.500,00 TL olarak 27.05.2015 tarihinde ödenmiştir.

6-) Sözleşmenin tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinde; İrtifak (üst) Hakkı Bedeli; *“İşletmeci'ye teslim edilen Arazi için İdare'ye İrtifak hakkı süresi boyunca ödenmesi gereken tutar olup, bu tutar ilk yıl için Gayrimenkul' ün emlak vergisi değerinin % 5 (yüzde beşi) üzerinden hesaplanacak olup daha sonraki irtifak hakkı bedelleri İhale bedeli üzerinden irtifak süresi içinde sonraki yıllarda boyunca Türkiye İstatistik Kurumu Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) kullanılarak arttırılacak olan bedeli **(her genel beyan döneminde Gayrimenkulün güncel vergi değerinin kullanılması koşulu ile)**” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımda parantez içinde yazılan *“her genel beyan döneminde Gayrimenkulün güncel vergi değerinin kullanılması koşulu ile”* hükmünün nasıl uygulanacağını İdarenin açıklaması gerekmektedir. Diğer taraftan sözleşmenin *“İrtifak hakkı süresi ve bedeli”* başlıklı 10'uncu maddesinde; *“ 10.1. İlk yıl irtifak hakkı tesisi bedeli 115.000,TL (Yüzonbeşbin Türk Lirası) olacaktır. İkinci ve müteakip yıllar irtifak hakkı bedelleri ise, işbu Sözleşmede belirtilecek olan tarih/tarihlerde peşin olarak ödenecektir.”**

Düzenlemesi yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre 2.yıl-2016-2017 dönemi kira bedeli 115.000,000 TL'nin ÜFE artış oranına göre güncellendikten sonra %70 indirim yapılarak ve 3.yıl-2017-2018 dönemi kira bedeli de yapılan güncellemenin yine ÜFE oranında güncellenmesinden sonra %70 indirim yapılarak ödenecektir.

Ancak yukarıda ifade edilen tanımda parantez içinde yazılan **“her genel beyan döneminde Gayrimenkulün güncel vergi değerinin kullanılması koşulu ile”** hükmünün bu maddedeki yeri ve yapılacak hesaplama sırasında iki parametrenin birlikte kullanılması mümkün görülmemektedir.

7-) Bu süreç içinde 08.12.2018 tarihinde İdareyle irtifak hakkı lehdarı yani kiracı ile bir ek sözleşme yapılmış ve onaylı projede 3 kişilik olarak belirlenen oda sayılarının 4 kişilik olarak belirlenmesi üzerine 115.000,00 TL olan yıllık kira bedeli 4/3 oranında artırılarak 153.333,33 TL ye yükseltilmiştir. Bu ek sözleşmenin 4'üncü maddesinde *“ Bu ek sözleşme binanın kullanım tarihi itibariyle geçerli olmakla birlikte, Ana sözleşmeye göre belirlenen irtifak hakkı bedeli ödemesi mayıs 2017 dönemi itibariyle yapılmış olduğundan, 24 mayıs 2018 tarihine kadar geriye dönük bir ödeme yapılmayacaktır. 25 mayıs 2018 tarihi itibariyle ana sözleşme hükümlerine göre belirlenen irtifak hakkı bedeline bu artış oranı ilave edilerek yeni irtifak hakkı bedeli bulunacak ve sonraki yıllarda da ana sözleşme ve eklerindeki hükümlere göre güncellenerek hesaplanacaktır.”*

Hükmü getirildiğinden; 4.yıl-2018-2019 dönemi kira bedeli için 25.05.2018 tarihi esas

alınacak ve bundan sonraki dönemlerde ödeme tarihinde 25 Mayıs ödeme günü olarak kabul edilecektir. Bu durumda 153.333,33 TL'nin 25.05.2015 tahinden 25.05.2018 tarihine kadar ÜFE endeksiyle güncellenmiş tutar üzerinden ödeme yapılacaktır. Kiracı 4.yıl için 25.428,07 ÜFE farkı ve 153.333,33 TL de kira bedeli olmak üzere toplam 178.761,14 TL ödeme yapmıştır.

8-) Kiracı 14.08.2017 tarihinde tamamladığı yurt binasını 31.10.2017 tarihinde TC. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne kira sözleşmesi ile kiralamıştır. 15 yıllık olan bu sözleşmenin aylık kira bedeli stopaj dahil KDV hariç aylık peşin 744.110,00 TL'dir.

9-) Kiracıyla yapılan sözleşmede;

“Hasılat; Sözleşme kapsamında işletmeci tarafından yapılacak Tesis'in işletilmesinden doğan bütün kira ve konaklama gelirleri (her türlü KDV ve vergi hariç olmak üzere) toplamı olarak hesaplanacak toplam brüt gelir olup, sözleşme, kanun ve ilama müstenit alınacak tazminatlar, avukatlık ücretleri, sigortadan alınacak bütün ödemeler, menkul sermaye iradı ve değer artışı kazancı niteliğindeki kazanç iratlar ile işletmecinin aktifine kayıtlı varlıkların veya demirbaşların elden çıkarılmasından doğan her türlü kazançlar ile diğer fer'i kazanç ve iratlar hariç hesaplanacak olan toplam tutarı,”

“Hasılat Payı; İrtifak hakkı kurulan Gayrimenkul'ün üzerinde yapılacak tesisin bizzat Hak Lehtarından işletilmesi hâlinde, bu tesisin işletilmesinden elde edilen toplam yıllık hasılatın yüzde birbuçuk oranında alınan payı ve Hak Lehtarının bu yerler üzerinde yürüttüğü faaliyetin niteliği gereği toplam yıllık hasılatının tespit edilememesi durumunda; Hak Lehtarından cari yıl irtifak hakkı bedelinin yüzde yirmisi nispetinde alınan hasılat payını,

“Alt Kiracılardan Alınacak Pay; Hak Lehtarının Gayrimenkul üzerindeki tesisin tamamı veya bir kısmını üçüncü kişilere kiraya verilmesi halinde, kiracı/kiracılardan, tesisin işletilmesinden elde edilecek toplam yıllık hasılatın Hak Lehtarına ödenen kira bedeli düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden yüzde bir buçuk oranında alınacak pay” Şeklinde tanımlanmıştır.

Sözleşmenin 10.4'üncü maddesinde ise;

“İşletmeci tarafından Tesis'ten elde edilecek Hasılatın %1.5'u (yüzde birbuçuk) İdare'ye ödenecektir. Yıllık hasılatı gösteren ve ilgili vergi dairesine yıllık beyanname ekinde verilen

gelir tablosu, 3568 sayılı Kanuna göre yetkili kılınan Yeminli Mali Müşavirlere tasdik ettirilecek, hasılat payları her yılın yıllık beyanname verme dönemini takip eden ay içinde İdare'nin Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı veznesine veya banka hesabına yatırılacaktır.

İrtifak hakkı kurulan İdare mülkiyetindeki gayrimenkul üzerinde bulunan tesisin tamamının veya bir kısmının Hak Lehtarınca üçüncü kişilere kiraya verilmesi halinde; Hak Lehtarından alınacak Hasılat payına brüt kiranın ilavesi yapılacağından, ayrıca pay alınmaz. Kiracı/kiracılardan ise, Tesis'in işletilmesinden elde edilecek toplam yıllık hâsılattan Hak Lehtarına ödenen kira bedeli düşüldükten sonra, kalan tutar üzerinden yüzde bir oranında ayrıca pay alınır.

Hak Lehtarı ile kiracılar arasında düzenlenen kira sözleşmesinin bir örneği ile bunlardan alınacak kira/hasılat paylarının ödeneceğinin kabul ve taahhüt edildiğine dair taahhütname kiralama işleminin yapıldığı tarihten itibaren bir ay içerisinde İdare'ye verilir.

Hak Lehtarına ait olan yıllık toplam Hasılatı gösteren ve ilgili vergi dairesine yıllık beyanname ekinde verilen gelir tablosu, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanununa göre yetkili kılınanlara tasdik ettirilerek, her yılın yıllık beyanname verme dönemini takip eden ay içinde ilgili İdare'nin Strateji Geliştirme Dairesi'ne verilir ve kira/hasılat payları aynı süre içerisinde ilgili muhasebe birimine yatırılır. Kiracılardan alınamayan hasılat payları Hak Lehtarından alınır” düzenlemeleri yapılmıştır.

Burada gösterilen tanımlar ve sözleşmenin bedelini düzenleyen ana maddeler birlikte değerlendirildiğinde; tanımlar ve uygulamaya yönelik ana maddeleri arasında çelişkiler olduğu görülecektir. Hasılat payı, tesisin bizzat hak sahibi tarafından işletilmesi halinde ortaya çıkan bir durumu ifade edecek şekilde tanımlanmıştır. Alt kiracılardan alınacak pay ise hak lehtarının kiracı/kiracılarının yıllık hasılatından hak lehtarına ödedikleri kira düşüldükten sonra kalan tutarın %1,5'i olarak tanımlanmış, bu tanımlarda %1 oranında hasılat payı ödeyecek olan kiracı tanımına ise yer verilmemiştir. Bu tanımlara göre hak lehtarı tesisi kendisi bizzat işletmeyip tesisin tamamını kiraya verdiğinde kira bedeli üzerinden hasılat payı hesaplanamayacaktır. Diğer taraftan sözleşmenin ana maddelerinden olan 10.4'üncü maddeye göre işletmeci (diğer maddelerde hak lehtarı olan kiracı) tarafından elde edilecek hasılatın yüzde bir buçuğu idareye ödenecektir. Bu maddede alt kiracı ifadesine yer verilmemiştir. “Üçüncü kişiler” in kimler olduğu tanımlanmadığından bu ifadenin alt yükleniciler için mi! yoksa alt yüklenicilerin kiracıları için mi! kullanıldığı belirsizdir.

Maddenin devamında hak lehtarının tesisin tamamını veya bir kısmını üçüncü kişilere vermesi halinde; Hak Lehtarından alınacak Hasılat payına brüt kiranın ilavesi yapılacağından, ayrıca pay alınmaz. Kiracı/kiracılardan ise, Tesis'in işletilmesinden elde edilecek toplam yıllık hâsılattan Hak Lehtarına ödenen kira bedeli düşüldükten sonra, kalan tutar üzerinden yüzde bir oranında ayrıca pay alınır denilmekte burada da hak lehtarının İdarenin kiracısı mı! Yoksa alt kiracı mı! olduğu anlaşılammaktadır.

Diğer taraftan burada yüzde birlik paydan söz edilmektedir. Bu yüzde birlik tutarı ödeyecek olan lehtarın (idarenin kiracısı olan asıl işletmeci) kiracısı olan alt kiracı mıdır? Yoksa bu lehtarın alt kiracısının kiracıları mıdır? Diğer taraftan bu maddeye göre tanımlarda ifade edilen ve % 1.5 pay ödemesi gereken alt kiracı kimdir? Basit bir kiralama sözleşmesinin bu kadar soruna sebep olması ancak ihaleye esas dokümanı hazırlayanların statüleri sebebiyle idari birimler tarafından denetlenemiyor olmalarıyla açıklanabilir.

İhale dokümanındaki bu çelişkili düzenlemelere göre esasında olması gereken; İdareyle sözleşme imzalayan hak sahibi lehtarın (kiracı, yüklenici, işletmeci) alt kiracısı YURT-KUR' dur. Şayet YURT-KUR' un da kiracıları varsa bunlar da üçüncü kişilerdir. Sözleşme hükümleri böyle anlaşıldığında; Hak lehtarı YURT-KUR' la yaptığı sözleşme bedeli üzerinden %1,5 payı idareye hasılat payı olarak ödemelidir. YUR-KUR da bu tesisi kendisinin işleterek elde ettiği ve/veya üçüncü kişilere kiraya vererek elde ettiği toplam hasılattan hak sahibi lehtara ödediği yıllık kira bedeli düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden %1 oranında İdareye pay vermelidir.

Yukarıda gösterildiği üzere basit bir kiralama ihalesine esas dokümanda çelişkili düzenlemelere yer verilmesi, uygulamada çok fazla hukuki soruna yol açmaktadır.

BULGU 8: Ek Ders Ödeme Süreçlerinin Kontrolünün Yapılmaması

Farklı birimlerde ders veren öğretim görevlilerine yapılacak ek ders ödemeleriyle, uzun süreli sağlık raporlu olunan durumlarda yapılan ek ders ödemelerinin incelenmesinde Üniversite bünyesinde ek ders görevi kontrolüne ilişkin bir sürecin belirlenmediği görülmüştür.

Üniversitede ek ders ödemeleri mutemetler eliyle yürütülmektedir. Öğretim görevlilerinin Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar çerçevesinde akademik takvime göre belirlenen ders görevlerinin aksi durum bildirilinceye kadar fiilen yerine getirildiği varsayılarak ödemeler yapılmaktadır.

Ankara Üniversitesinde kullanılan ek ders programıyla oluşturulan puantajlar Kamu

Harcama ve Muhasebat Bilişim Sistemine yüklenmekte ve bu sistem üzerinden ödemeler gerçekleştirilmektedir.

Bir öğretim görevlisi sağlık raporlu olduğunda bu durumu mutemetlere bildirilmediği sürece ek ders görevlerini fiilen yapmış gibi ödemeler yapılmaktadır. Mutemet ancak kendisine bilgi verildiğinde gereğini yapabilmektedir.

Harcama birimlerinin mutemetleri farklı olduğundan sağlık raporlu öğretim görevlisinin kadrosunun olduğu birime bilgi verilmekte diğer birimin mutemedi bu bilgiye sahip olmadığı sürece programlanmış derslerin aynen yapıldığı varsayımıyla ek ders ödemesine devam etmektedir.

Ek ders görevi kontrolüne ilişkin bir sürecin bulunmaması bir taraftan kamu zararına diğer taraftan 140- Kişilerden Alacaklar Hesabında çok fazla işlemin yığılmasına sebep olmaktadır. Ankara Üniversitesinde kullanılan ek ders programlarının personel hareketleriyle doğrudan uyumlu olacak ve öğretim üyeleriyle ilişkilendirilerek şekilde hazırlanması gerekir.

BULGU 9: Geçici Olarak Sözleşmeyle Çalıştırılan Usta Öğreticilerin Kurumlarından İzin Alınmaması ve SGK Primi Ödenmesi Gerekenlerin Primlerinin Ödenmemesi

Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaç duyduğu alanlarda yetişmelerini sağlamak amacıyla sosyal, kültürel, bilimsel, spor, sanat ve beceri alanlarında çeşitli kurslar açılmakta ve bu kurslarda, emekli, kamu görevlisi, kendi primlerini ödeyenler ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile prim ilişkisi bulunmayan usta öğreticiler sözleşmeyle ve geçici olarak çalıştırılabilmektedir. Bu şekilde çalıştırılan usta öğreticilerden Milli Eğitim Bakanlığında fiilen görev yapanlar için bu Bakanlıktan izin alınmadığı ve SGK ile ilişkisi bulunmayan usta öğreticiler için zorunlu bildirimlerin yapılmadığı ve primlerin de ödenmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89'uncu maddesinde "*Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir.*

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar Cumhurbaşkanlığı kararı ile tespit olunur." Düzenlemesi bulunmaktadır. Ancak

Üniversite tarafından Milli Eğitim Bakanlığında fiilen kadrolu görev yapan öğretmenlere bu düzenleme çerçevesinde ek ders görevi verilmek yerine “Eğitmen Sözleşmesi” adı altında sözleşme yapılmak suretiyle Usta Öğretici olarak görev verilmekte ve sözleşmede gösterilen ücret ödenmektedir. Bu sözleşmenin öğretmenler yönünden yasal dayanağı bulunmamaktadır. Diğer taraftan yine bu öğretmenlerin geçici olarak Üniversitede görevlendirilmesine yönelik Milli Eğitim Bakanlığından da her hangi bir izin alınmamıştır.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun 8’inci maddesinin (a) bendine göre arazi nitelikteki işleriyle sınırlı kalmak koşuluyla yıl içinde bir ayı aşmayan sürelerle hizmet satın alınacak veya çalıştırılacak kişilere yapılacak ödemelere ilişkin ödeneklerin kullanımına yönelik açıklamalar aynı Kanuna ekli (E) cetvelinin 42’inci maddesinde yapılmıştır. Bu açıklamalara göre çalıştırılan usta öğreticilerden; kendi yükümlülükleri nedeniyle bir sosyal güvenlik kurumuna prim ödemeye devam etmesi gerekenler hakkında, bu çalışmalarından dolayı 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz. Bunlardan, kendi yükümlülükleri nedeniyle bir sosyal güvenlik kurumuna prim ödemeye devam etmesi gerekmeyenler hakkında ise, 657 sayılı Kanunun 4’üncü maddesinin (B) fıkrasının bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmetlerde istihdam edileceklerle ilişkin hükümleri uygulanır ve bunlara fiilen çalıştıkları her gün için ödenecek ücretin bir günlük brüt tutarı, işçiler için belirlenen bir günlük brüt asgari ücret tutarını geçemez. Bir mali yıl içinde aynı kişiye aynı kurum bütçesinin (döner sermaye ve fon bütçesi dahil) farklı tertiplerinden olsa dahi en fazla üç ay için ödeme yapılabilir.

Bu açıklamalarda ifade edilmeyen usta öğreticiler genel hükümlere tabi olduğundan, Üniversite tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilerek işveren ve çalışan paylarının ödenmesi gerekmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri hariç olmak üzere usta öğreticilerden Milli Eğitim Bakanlığında fiilen görev yapanlar için bu Bakanlıktan izin alınmamış SGK ile ilişkisi bulunmayan usta öğreticiler için zorunlu bildirimler yapılmamış ve primler de ödenmemiştir.

BULGU 10: Kişilerden Alacaklar Hesabında Kayıtlı Tutarların Tahsil İşlemlerinin Sorunlu Olması ve Zamanaşımı Süresini Aşan Alacaklar Hakkında İşlem Yapılmaması

Ankara Üniversitesinin önceki yıllarda yapılan denetimleri sonucunda düzenlenen

Sayıştay Denetim Raporlarından; 2016 yılında, “140 Kişilerden Alacaklar Hesabında” Yer alan Bazı Tutarlarının Araştırma Yapılmadan Terkin Edilmesi ve “ Tahsil Süresi Geçmiş Kişi Alacakların Bulunması” başlıkları altında, 2017 yılında “Kişilerden Alacaklar Hesabında Yer Alan Tutarların Takip Edilememesi” başlığı altında ve 2018 yılında da “Zamanaşımı Süresini Aşan Alacaklar Hakkında İşlem Yapılmaması” başlığı altında Kişilerden Alacaklar Hesabıyla ilgili tespit edilen hususlar bulgu konusu yapılmış olmasına rağmen 2019 yılında da benzer sorunların devam ettiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Zamanaşımı” başlıklı 74’üncü maddesinde; “Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar,” denilmektedir. 5018 sayılı Kanunun bu maddesi ile bir yandan 6098 sayılı Borçlar Kanununda öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresi, zamanaşımını kesen ve durduran haller benimsenirken bir yandan da 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun’da öngörülen zamanaşımının başlaması ve bitmesindeki ilke ve esaslar benimsenmiştir.

Kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı olup, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’na göre tahsil edilmesi gereken alacaklar, haksız suretle mal ediniminden dolayı açılacak dava, zarar görenin verdiği geri isteme hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve her halde bu hakkın doğduğu tarihten başlayarak 10 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Söz konusu Kanuna göre zamanaşımı, alacağın vadesinin geldiği tarihten itibaren başlayıp; alacağın vadesinin dolması bir bildirimle ilgili ise zamanaşımı, bu bildirim yapılabileceği günden itibaren işlemeye başlamaktadır.

Yukarıda açıklanan esaslara göre vezne, mutemet, tahsildar ve ambar açıklarında açığın öğrenildiği; yersiz ödemelerde dairesinin bildirmesi üzerine muhasebe biriminin öğrendiği; öğrenim giderleri gibi sözleşmeye bağlı alacaklarda taahhüdün bozulduğu, ilama bağlı alacaklarda ilamın borçluya tebliğ edildiği; harcama yetkilisi mutemedi avanslarından doğan alacaklarda ilgili kanununda belirtilen mahsup süresinin bittiği, yolluk avanslarından doğan alacaklarda 6245 sayılı Harcırah Kanunu’nda belirtilen mahsup sürelerinin dolduğu tarih, zamanaşımının başlangıcıdır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 83’üncü maddesinin 10’uncu fıkrasının a ve c bentlerinde “a)Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

hükümlerine göre belirlenen alacaklar hakkında anılan Yönetmelikte belirtilen hükümlere göre işlem yapılır.

...

c)11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre tahsil edilmesi gereken alacaklar, haksız suretle mal ediniminden dolayı açılacak dava, zarar görenin verdiği geri isteme hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve her hâlde bu hakkın doğduğu tarihten başlayarak 10 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Zamanaşımı söz konusu Kanunda belirtilen hâllerde kesilir. Zamanaşımının kesildiği durumlarda, kesilme tarihinden itibaren yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar. Ayrıca söz konusu Kanunda belirtilen hâllerde zamanaşımı durur. Bu durum ortadan kalktığında zamanaşımı, kaldığı yerden işlemeye devam eder.” Düzenlemesi yapılmıştır.

140 Kişilerden Alacaklar Hesabında 2018 yılından 2019 yılına devreden toplam 1.621.913,93 TL alacağın 604.842,14 TL (anapara)’sı, Hukuk müşavirliğine intikal ettirilmiş 82 dosyanın toplam alacağıdır. Bu dosyalardan bazıları 1996 yılından itibaren devretmekte olduğundan, yaklaşık olarak 40 dosyanın zamanaşımına uğramış olduğu değerlendirilmektedir ancak, bu dosyaların hangilerinin zamanaşımına uğradığı, zamanaşımına uğrayan dosyalar hakkında ne gibi işlemler yapıldığı gibi hususlarda, muhasebe birimlerinin gerekli kayıtları yapmasını sağlayacak doğru ve güvenilir bilgiye erişilememektedir. Ayrıca, 2016 yılından beri Sayıştay denetimlerinde tekrar tekrar vurgulanmış olan bu husus hakkında herhangi bir hukuki sürecin de başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Sayıştay denetimi sonucu düzenlenen bulgular sebebiyle İdare tarafından 2019 yılında yapılan çalışmalar kapsamında ise “*Bulgu de yer alan değerlendirmeler incelendiğinde asıl sorunun, muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun şekilde tutulmaması, Hukuk Müşavirliği ile muhasebe biriminin koordinasyon içinde çalışmaması; bu nedenle alacağın tabii olduğu mevzuat hükmünün, dolayısıyla 2, 5 ve 10 yıllık zamanaşımı sürelerinden hangisinin uygulanması gerektiğinin belirlenemediği; zamanaşımına uğrama dışında borçlunun acze düşmesi gibi sebeplerle de borcun tahsili imkanının kalmayacağı; bu tür alacakların artık 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında kalmaması gerektiği; alacakların zamanaşımına uğramasının değil, zamanaşımına uğramış alacakların tespiti ile işbirliği ve koordinasyon eksikliği sebebiyle zamanaşımına uğrama ihtimali olan alacaklardan, aynı zamanda zamanaşımı ve diğer nedenlerle takip ve tahsil imkanı bulunmayan alacakların tespiti konusundaki eksiklikler olduğu belirtilmiştir.*

Bulguda da belirtildiği üzere, alacak haklar, kaynaklandıkları hukuki duruma göre farklı zamanaşımı sürelerine tabi olmaktadır. Sebepsiz zenginleşmeye dayalı olan yersiz Ödemelerde zamanaşımı süresi iki yıl iken, kira alacaklarında beş yıl, ilama bağlı veya sözleşmeden doğan alacaklarda ise on yıldır. Bu nedenle alacak hakkının hukuki temelinin muhasebe kayıtlarında belirlenmiş olması önem arz etmektedir. Ancak bu belirlemenin sadece Türk Borçlar Kanunu adı altında yapılmaması gerektiği de açıktır. Zira iki yıllık zamanaşımı olan sebepsiz zenginleşme (yersiz ödeme) gibi on yıllık zamanaşımına tabi sözleşmeden doğan alacak da Türk Borçlar Kanunu'ndan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla hukuki temel tespitinin sadece kaynaklandığı kanuna göre değil, ayrıca mevcut duruma göre yapılması gerekmektedir.

Zira haksız fiil, sebepsiz zenginleşme ve sözleşmeden kaynaklanan tüm alacaklar Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmekteyken, her birinin zamanaşımı süresi farklıdır. Bu nedenle hukuki temelin, prim, vergi, haksız fiil. Sözleşme, sebepsiz zenginleşme gibi somut şekillerde belirlenmesi gerekmektedir.

Hukuki temel tespitinin yanında, alacakların tahsil edilmeme gerekçelerinin de tasniflenmesi zorunludur. Zira alacakların tahsil kabiliyetinin ilerleyen zamanda arttırılabilmesi için, alacakların hem zamanaşımına uğramasının önlenmesine hem de tahsilatı önleyen sebeplerin ortadan kaldırılmasına ihtiyaç vardır.

Bununla birlikte, tüm bunlardan önce, kişilerden alacakların neden oluştuğunun tespit edilmesi, böylelikle henüz alacak oluşmadan bunun kaynakta önlenmesinin mümkün olup olmadığı değerlendirilmelidir...” şeklinde ve devamında bazı açıklamalar yapılmış olmakla birlikte uygulamaların düzeltilmesine yönelik olarak somut ve sonuç doğuran bir işlem gerçekleştirilememiştir.

Yerinde yaptığımız denetim ve görüşmelerde ise esas sorunun kaynağının harcama birimleri olduğu, bu birimlerin özellikle kendi personeline yaptıkları; mecburi hizmet, görevle son verme, istifa, ilişik kesme, ücretsiz izin, terfi farkı, aile yardımı, sağlık raporu, ek ödeme, özel hizmet tazminatı, projeler, açığa alınma, yabancı dil tazminatı, asgari geçim indirimi, tutuklanma ve emeklilik konularında ortaya çıkan fazla ödemeleri tahsil etmede ve ayrıca fazla ödemeye konu teşkil eden hususların düzeltilmesinde isteksiz davrandıkları, basit tebligatları yapmaktan imtina ettikleri görülmüştür. Bunun devamında ise işlem ve olay zamana bırakılmakta ve zaman aşımına uğratılarak sorundan kurtulmak istenmektedir. Harcama birimleri kendilerinden kaynaklanan sebeplerden dolayı ortaya çıkan ve Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilecek tutarları Strateji Başkanlığına bildirmek zorunda kaldıkları aşamada

çoğunlukla alacağın tahsil edilme imkanı ortadan kalkmış olmakta, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı borçlulara yasal tebliğleri yapıncaya kadar alacak zaman aşımına uğramakta işlem Hukuk Müşavirliğine bildirildiğinde ise tahsil imkanı kalmayan alacakların tahsili için ilave harcamalar ve iş gücü kayıpları yaşanmaktadır. Bu şekilde zaman aşımıyla biten süreçlerin sonunda ise esas sorunun kaynağı olan harcama birimlerine sorumluluk yansıtılmamakta Hukuk Müşavirliği ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı sebep olmadıkları sorunların çözülememesini açıklamak zorunda kalmaktadır. Bu süreçlerin sonunda asıl borçlular ödeme yapma mükellefiyetinden kurtulurken onların yerine zaman aşımından sorumlu olacak personel aranmaktadır.

2019 Yılında; 2002/008, 2002/090, 2002/33, 2002/508, 2003/385, 2004/150, 2004/199, 2004/200, 2004/346, 2005/140,2005/190, 2005/403,2005/438, 2006/167,2006/208, 2006/450, 2006/510 2007/090, 2007/256, 2007/479, 2008/029, 2008/088, 2008/10, 2008/17, 2008/372, 2009/205, 2011/010, 2011/099, 2011/140, 2011/174, 2011/233, 2011/283, 2012/071, 2012/072, 2012/083, 2012/19,1 2012/311, 2013/018, 2013/043, 2013/146, 2013/147, 2013/356, 2014/106, 2014/190, 2014/375, 2014/376, 2014/442, 2014/447, 2015/127, 2015/250, 2015/258, 2015/264, 2015/271, 2015/283, 2015/287, 2015/320, 2015/469, 2015/481, 2016/122, 2016/26, 2016/327, 2016/549, 2016/611, 2017/012, 2017/084, 2017/127, 2017/154, 2017/163, 2017/281, 2017/413, 2017/483, 2017/574, 2017/576, 2017/583, 2017/715, 2017/720 ve 2018/048 numaralı dosyalardaki alacakların bir kısmı zaman aşımına uğramış, bir kısmı terkin edilmiş ve 2019 yıl sonu itibariyle 1132 işlem dosyasında kayıtlı toplam 3.163.497,03 TL alacak da tahsil edilemediğinden 2020 yılına devretmiştir.

140 Kişilerden Alacaklar Hesabıyla ilgili işlemler 2016, 2017 ve 2018 yıllarında Sayıştay Raporlarında yer almış ve 2019 yılında da bulgu konusu edilmiş olmasına rağmen sorunun çözülemediği görüldüğünden Yükseköğretim Kuruluna bağlı Yükseköğretim Denetleme Kuruluna bildirilerek bütün yönleriyle incelettirilmesi gerekir.

BULGU 11: Mal ve Hizmet Alımlarında Kamu İhale Kanunu'na Uyulmaması ile Bazı Alımların Teslim ve Belgelerinde Hata Yapılması

Ankara Üniversitesine bağlı birimlerin mal ve hizmet alımlarında ihtiyaçların parçalara bölünerek ihalesiz alındığı, doğrudan teminle yapılan alıma esas mal veya hizmetin piyasa fiyat araştırması yapılmasına yetecek kadar teknik özellikleri ile teslim şartlarının belirlenmediği, piyasa fiyat araştırmalarının gerçekçi yapılmadığı ve bazı mal ve hizmet alımlarının teslim ve belgelerinde hatalar yapıldığı görülmüştür.

1-) Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığınca belirli bir hizmete yönelik ihtiyacın bölünerek doğrudan teminle aynı firmadan alındığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “*Temel ilkeler*” başlıklı 5'inci maddesinde belirtilen ilkelere aykırı olarak ihtiyaçların kısımlara bölünerek doğrudan temin limitine çekilerek karşılanması; saydamlık, rekabetin sağlanması, ihtiyaçların uygun şartlarda karşılanması, kaynakların verimli kullanılması ve yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olması şeklindeki temel ilkelere aykırılık arz etmektedir.

Yapılan uygulamada;

2018 Yılında doğrudan teminle P..... Şirketinden 64.400,00 TL bedelle “Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği, ISO 5001 Enerji Yönetim Sistemi Belgelendirme Hizmet Alım İşİ”,

2019 Yılında doğrudan teminle aynı şirketten 88.250,00 TL bedelle “Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği, ISO5001 Enerji Yönetim Sistemi Kurulum Süreci Uygulama Danışmanlık ve İç Denetim Hizmeti Alım İşİ”,

2019 Yılında yine doğrudan teminle aynı şirketten bu sefer 69.800,00 TL bedelle “Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı 6331 Sayılı Kanun İş Sağlığı ve İş Güvenliği Uygulama Eğitim, Danışmanlık ve Denetim Hizmeti Alınması İşİ” alınmıştır.

Bu işler birbirleriyle ilgili ve birbirlerini tamamlayan işler olduğundan parçalara bölünmeden aynı ihale kapsamında alınması gereken işlerdir. Başkanlığın ihale yapmak yerine ihtiyacı parçalara bölmek suretiyle doğrudan temin usulüyle aynı firmadan temin etmesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “*Temel İlkeler*” başlıklı 5'inci maddesinde belirtilen ilkelere aykırılık arz etmektedir.

2-) Doğrudan teminle yapılan alıma esas mal veya hizmetin piyasa fiyat araştırması yapılmasına yetecek kadar teknik özellikleri ile teslim şartlarının belirlenmesi gerekir. Doğrudan temin bir ihale usulü olmaktan çıkarılmıştır. Dolayısıyla da doğrudan teminde teknik şartname düzenlenmesi zorunlu değildir. Ancak özellikli ve/veya piyasada hazır bulunmayan mal ve hizmet alımlarında, piyasada fiyat araştırması yapılabilmesi için satın alınacak mal veya

hizmetin teknik özelliklerinin ve teslim süresinin önceden belirlenmiş olması gerekir. Aksi halde tedarikçilerin fiyat vermesi mümkün olmayacağı gibi muayene ve kabul işlemlerini yapacak olanlar da hangi kriterlere göre bu işlemleri yürütecekleri bilemeyeceklerinden teslim edilen mal ve hizmeti olduğu gibi kabul etmek zorunda kalırlar.

3-) Doğrudan teminle yapılan alıma esas mal veya hizmetin piyasa fiyat araştırması gerçekçi yapılmamaktadır. Bu işle görevlendirilen personel bir firmayla fiyat konusunda anlaştığında o firmanın “yan teklif bulma”sını istemekte ve bu tür teklifler alım dosyasına konulmaktadır. Mevzuatımızda yan teklif uygulaması olmamakla birlikte alım dosyasındaki teklifler incelendiğinde bütün tekliflerin esasında alım yapılan firma tarafından ya doğrudan ya da dolaylı olarak düzenlendiği görülmektedir.

4-) 21.12.2019 tarihli ve HYS-2019-14632922 numaralı ödeme emri belgesiyle bütçe gideri gerçekleştirilen, doğrudan teminle 180 adet konferans koltuğu alımında nakliye ve montaj dahil olmak üzere fiyat alınmıştır. Ancak satın alınan 180 adet koltuğun Üniversitenin Gölbaşı yerleşkesinde bulunan depoya konulduğu ve konferans salonlarına montajlarının yapılmadığı görülmüştür. Alım yapılan firmadan teminat alınmamıştır. Bu durumda firma, koltukların ihtiyaç duyulan konferans salonlarına nakliyesi ve montajını yapmaz ise İdarenin her hangi bir yaptırım imkanı olmayacaktır.

5-) 25.12.2019 tarih ve 48141 yevmiye numaralı muhasebe işlem fişiyle bütçe gideri gerçekleştirilen 33 Adet Binek Hizmet Aracı, 2 Adet Hafif Ticari Taşıt Kiralama ve 35 Adet Taşıt Takip Sistemi Hizmeti İşleri alıma ait faturanın tarihi 31.12.2019, hizmet işleri kabul tutanağı ile hak edişin tarihi de yine 31.12.2019 olarak yazılarak imzalanmıştır. 25.12. 2019 tarihinde bütçe gideri yapılan alımda 31.12.2019 tarihini kapsayacak şekilde düzenlenen evrak gerçeği yansıtmamaktadır.

6-) 23.12.2019 tarih ve 150442974 numaralı muhasebe kaydıyla bütçe gideri gerçekleştirilen Ankara Üniversitesi Tandoğan Yerleşkesi-Gölbaşı Yerleşkesi/Sıhhiye Köprüsü (Celal Bayar Bulvarı)-Gölbaşı Yerleşkesi Arası Personel Taşıma ve Tandoğan Yerleşkesi-Gölbaşı Yerleşkesi Arası Ring Servis Hizmeti İşleri alımına ait faturanın tarihi 31.12.2019, hizmet işleri kabul tutanağı ile hak edişin tarihi de yine 31.12.2019 olarak yazılarak imzalanmıştır. 23.12. 2019 tarihinde bütçe gideri yapılan alımda 31.12.2019 tarihini kapsayacak şekilde düzenlenen evrak gerçeği yansıtmamaktadır.

7-) 23.12.2019 tarih ve 150109671 numaralı muhasebe kaydıyla bütçe gideri

gerçekleştirilen Ankara Üniversitesi Beşevler 10.Yıl Yerleşkesi Fen Fakültesi tescilli A ve B Bloklara Ait Restorasyon İşi 4 no'lu hak edişi ekinde yer alan Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan e-borç sorguma işlemi 13.12.2019 tarihinde yapılmış ve yüklenicinin SGK'ya 31.12.2019 tarihi itibarıyla yasal ödeme süresi geçmiş vergi borcu olmadığı bildirilmiştir.

8-) 2019/193430 İhale kayıt numaralı 9.129.820,00 TL sözleşme bedeli olan 140 Adet Dış Ünit ve Fötöyü alımı ihalesi kapsamında teslim alınan ünit ve fötöyülerin kurulumu yapılmadan depoya kaldırıldığı görülmüştür.

Adı geçen işin teknik şartnamesinde;

“Cihazlar (sistem) ve dinamik el aletleri en az 2 (iki) yıl garantili olacak ve bu garanti üretici veya Türkiye temsilcisi ve varsa yetki verilen satıcı firma tarafından ürün tesliminde verilecektir. Garanti süresince bakım, onarım ve yedek parçadan hiçbir ücret talep edilmeyecektir. Yine garanti süresince cihazlar periyodik olarak yılda 2 kez firmanın teknik elemanı tarafından ücretsiz kontrol edilecektir.”

“Satıcı firma cihazları ücretsiz olarak monte edecek ve tüm malzeme ve aksesuarları ile çalışır durumda teslim edecektir. Nakliye ve montaj için gerekli tüm malzeme ve masraflar firma tarafından karşılanacaktır” düzenlemeleri bulunmaktadır.

Yüklenici 17.12.2019 tarihli yazısıyla kuruma teslim ettiği cihazları yeni bina olarak gösterilecek yere depodan nakliyesi dahil olmak üzere şartnamede belirtildiği şekilde eksiksiz tam çalışır halde kuracağını taahhüt etmiştir.

Bu taahhüt yazısında garanti süresiyle ilgili bir ifade bulunmamaktadır. Söz konusu cihazlar esasında yeni yapılacak dış hastanesinde kullanılmak üzere alınmıştır. Ancak yeni dış hastanesi işinin tasfiyesi söz konusu olup yapılacak ihalenin tarihi ve yapım süresi belirsiz olduğundan geçen süre cihazların garanti süresini azalmaktadır. Diğer taraftan yüklenicinin 547.820,00 TL tutarındaki kesin teminatının yarısı iade edilmiştir. Kalan 273.950,00 TL tutarındaki teminatın geçerlik süresi 30.12.2021 tarihine kadardır. Bu tarihten önce cihazların kurulumu tamamlanamaz ise idarenin elinde herhangi bir yaptırım gücü de kalmayacaktır.

9-) 11.11.2019 tarihli ve 41010 yevmiye numaralı Ön Muhasebe Kaydına ekli evrakın incelenmesinde; Ankara Üniversitesi eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanlığının O.....Ltd. Şirketi ile 03.08.2018 tarihinde Belgelendirme Hizmeti alımı için sözleşme imzaladığı ancak bu hizmetin alım için 15.10.2018 tarih ve 27 sayılı onay belgesiyle izin verildiği ve 18.10.2018

tarihli Piyasa Araştırması Tutanağıyla fiyat ve firma belirlendiği görülmüştür. Bir başka ifadeyle önce firmayla sözleşme imzalanmış arkasından gerekli onay ve piyasa araştırma tutanağı düzenlenmiştir.

Yukarıda belirtilen uygulamaların düzeltilmesi için Kurumun İç Denetim Biriminin daha geniş ve kapsamlı incelemeler yapması ve düzenlenen raporların akademik personel dahil olmak üzere tüm personel tarafından sahiplenilmesi gerekir.

BULGU 12: Sınav Ücretlerinin Döner Sermaye Bütçesine Gelir Kaydedilmesi

Ankara Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (AYÖS) ve Ankara Üniversitesi tarafından katkıda bulunulan Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil (YÖKDİL) sınavlarından elde edilen gelirin, kurum bütçesinin ilgili tertipleri yerine Döner Sermaye İşletmesi bütçesine gelir kaydedilmesi hususu 2018 yılı Sayıştay denetiminde bulgu konusu yapılmış olmasına rağmen 2019 yılında da aynı uygulamaya devam edildiği görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 55'inci maddesinde;

“Yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı birimlerin gelir kaynakları;

- a. *Her yıl bütçeye konulacak ödenekler,*
- b. *Kurumlarca yapılacak yardımlar,*
- c. *Alınacak harç ve ücretler,*
- d. *Yayın ve satış gelirleri,*
- e. *Taşınır ve taşınmaz malların gelirleri,*
- f. *Döner sermaye işletmelerinden elde edilecek karlar,*
- g. *Bağışlar, vasiyetler ve diğer gelirlerdir.”* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Döner Sermaye İşletmesi faaliyet alanları, 02.11.1999 tarih ve 23864 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Yönetmeliği'nin Faaliyet Alanları başlıklı 2'nci maddesinde, *“Madde 2- Döner Sermaye İşletmesinin faaliyetleri;*

a) *Yükseköğretim Kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından istenecek bilimsel görüş, proje, araştırma ve benzeri hizmetleri yapmak, kurs, seminer düzenlemek.*

b) *Teknik, kültürel, sanatsal, tarım ile ilgili araştırma ve uygulamaları yapmak ve*

bunları teşvik etmek amacıyla konferans düzenlemek.

c) *Tahlil, uygulama, iş değerlendirmesi ve organizasyon hizmetlerini yapmak, bunlara ilişkin raporlar düzenlemek.*

d) *Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek, faaliyet alanları ile sınırlı olarak her türlü mal ve hizmet üretiminde bulunmak, önceden Rektörün onayı alınmak suretiyle elde edilecek ürünleri pazarlamak, teşhir ve satış yerleri açmak.*

e) *Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek ter türlü basım ve yayım hizmetlerini yerine getirmek.” şeklinde kısıtlayıcı olarak belirlemiştir. Yapılan sınav hizmetinin “ve benzeri hizmetler” kapsamında düşünülmesi Kanun Koyucunun iradesine aykırılık oluşturacaktır.*

Ankara Üniversitesi'nin merkezlerinin veya döner sermaye işletmelerinin faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin, döner sermaye işletmesine gelir kaydedilebilmesi için, yukarıda adı geçen yönetmelik kapsamında sayılan faaliyetlerden olması gereklidir.

Yapılan incelemelerde;

a) Yabancı Öğrenci Sınavı hizmeti, yukarıda sayılan döner sermayenin faaliyet alanına girmediği halde bu hizmet karşılığı öğrencilerden tahsil edilen ücretin döner sermaye işletmesinin banka hesabına yatırıldığı ve 2018 yılında brüt toplam 1.030.428,63 TL'nin döner sermaye işletmesine gelir olarak kaydedildiği;

b) Anadolu Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil sınav ücretlerinin döner sermaye işletmesine gelir olarak kaydedildiği görülmüştür.

Anılan iki üniversite arasında YÖKDİL sınavının hazırlanması, uygulanması ve gelirin dağıtımını hususlarında yapılan ve rektörler tarafından imzalanarak uygulamaya konan protokolün 32'inci maddesinde ise “*Sınav takvimi sonunda, sınava ilişkin yapılan toplam tahsilat üzerinden tüm kanuni ödemeler ve masraflar çıkarıldıktan sonra kalan meblağ üzerinden, Anadolu Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Anadolu Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi muhasebe birimi hesaplarına, alınan hizmet bedeli karşılığı olarak eşit tutarlarda ödeme yapılacaktır. Bu tutarlar, söz konusu İdareler tarafından bütçelerine gelir kaydedilecektir.*” ifadesi yer almaktadır.

Yukarıdaki madde hükmünden de açıkça anlaşılacağı üzere, anılan hizmet karşılığı meblağın Ankara Üniversitesi hesabına yatırılması gerekmektedir. Nitekim, 2017 yılındaki protokolda yer alan benzer ifadeye istinaden sınav karşılığı tutar, özel bütçeye gelir

kaydedilmiştir. Ancak 2018 yılında yapılan sınav gelirlerinden Ankara Üniversitesi payı 1.484.002,52 TL ve 1.008.810,62 TL iki taksit halinde Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'ne gelir kaydedilmiştir. Bu tutarlar 31.12.2019 tarihi itibarıyla Ankara Üniversitesi hesabına yatırılmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde kamu geliri, "*Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen... gelirler.*" şeklinde tarif edilmektedir.

Anılan Kanunun 71'inci maddesinde Kamu zararı; "*Mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmâl sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır,*" şeklinde tanımlanmıştır.

Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği'nde faaliyet alanı olarak gösterilmeyen hizmetlerden elde edilen gelirlerin ve usulüne uygun olarak yürürlükte olan protokoller uyarınca elde edilen gelirlerin, Döner Sermaye İşletmesi yerine özel bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmekte iken aynı uygulamaya 2019 yılında da devam edilmiştir.

Kurumun; Sayıştay Raporuna yansımış bir konuda yeni bir düzenleme yapılincaya kadar Sayıştay Raporuna göre uygulama yapması gerekir.

BULGU 13: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Taşıma Hizmeti Alımı İşinin İhale ve Uygulanmasında Hatalı İşlemler Yapılması

Kurumun Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21-f maddesine göre pazarlıkla ihalesi yapılan 2019/314736 İhale Kayıt Numaralı "Üniversitemiz öğrencilerinin yapacakları sosyal, kültürel ve sportif amaçlı yurtiçi ve yurtdışı etkinliklerinde ulaşım ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için 40000 km üzerinden otobüs ve 15000 km üzerinden midibüs hizmeti alımı" işinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1-) Yurt dışı gezi programına yer verilmediği halde isteklilerden B2 Yetki Belgesi istenmiştir. Bu belge otobüs ile tarifersiz olarak uluslararası ve yurt içi ticari yolcu taşımacılığı yapanlara verilmektedir. 2019 yılında yurt dışı gezisi programlanmadığından isteklilerden bu belgenin istenmesi rekabeti engelleyen bir husus olarak değerlendirilmiştir.

2-) İhaleye esas iş kalemleri hatalı olarak hazırlanmıştır. Birim fiyat teklif cetvelinde otobüs için 40.000 kilometre ve midibüs için 15.000 kilometre olmak üzere iki iş kalemi

belirlenmiş olup istekliler bu iş kalemlerine göre teklif vermişlerdir. Sözleşme süresi boyunca kaç seyahat yapılacağı ve bu seyahatlerin kaç kilometre olacağına ilişkin herhangi bir düzenleme ise yapılmamıştır.

Ayrıca teknik şartnamenin; C/8'nci maddesinde; *“Şehir içi gidiş-dönüş 40 km'ye kadar yapılacak olan seyahatlerde sözleşme birim fiyatı %50 artırılarak ödeme yapılacaktır.”* Düzenlemesi yapılmış ve bu hususa sözleşme bedeline dâhil olacak giderler arasında yer verilmiştir. Bu durumda idarenin birim fiyat teklif cetveline ayrı bir sütun açarak kaç kilometre için % 50 fazla ödeyeceğini gösterip buna göre isteklilerden teklif fiyat istemesi gerekirdi.

Diğer taraftan yine teknik şartnamenin B/13 ve 14 üncü maddelerinde 100, 200, 300 ve 500 kilometreyi aşan yolculuklarda çeşitli ikram ve kahvaltı paketi verilmesi öngörülmüştür. Ancak bu giderlerin hangi seyahatlerde ve kaç defa ortaya çıkacağı belirlenmediğinden sağlıklı bir teklif hazırlanma imkânı bulunmamaktadır.

3-) 12.11.2019 tarih ve 44436492-755.02.08-E.86960 sayılı onayla %20 oranında iş artışı yapılmasına karar verilmiştir. Bu şekilde alınan kararla 8000 km otobüs ve 3000 km midibüsle ilave taşıma imkânı getirilmiştir. Sözleşme bedeli 292.000,00 TL'dir. İş artışının tamamının gerçekleşmesi halinde bu tutar en fazla %20 artacak ve 350.400 TL olacaktır. Ancak 5 numaralı hak edişte % 20'lik iş artışı tamamlanmadığı halde toplam ödeme 354.313,00 TL ye ulaşmıştır. Bu artışa yukarıda ifade edilen %50 fiyat artışı sebep olmuştur. İş kalemlerinin hatalı hesaplanması sonucunda fiyat farkı verilmediği halde sözleşme bedeli iş artışından daha fazla artmıştır.

Yukarda belirtilen hususlar Kurumun ön mali kontrol süreçlerinin daha etkili bir şekilde yapılmasının zorunlu olduğunu göstermektedir.

BULGU 14: Yapım İşinde İhtiyaç Duyulmayan Malzemenin Hak Edişte Yeni Fiyat Yapılarak Aynı Yükleniciden Satın Alınması

2019/55514 İhale kayıt numaralı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Kalp Merkezi Binası Hibrit Ameliyathane Yapım İşinde ihtiyaç duyulmayan malzemenin hakedişte yeni fiyat yapılmak suretiyle yüklenicisinden satın alınarak bakım onarım biriminde görevli memura adi tutanakla teslim edildiği, bu görevlinin teslim aldığı malzemeyi herhangi bir defter veya sisteme kayıt etmeden ambar vasıfları taşımayan bir depoda muhafaza ettiği, bu

malzemenin sayım işlemlerinde de dikkate alınmadığı görülmüştür.

Adı geçen yapım işi kapsamında 4 adet 94 metre poly-v asansör kayışı; piyasadan temin edilen teklif fiyatlar baz alınarak “ELK-71 Asansör Kayışı; 4 adet 94 metre poly-v asansör kayışının ambalajlı halde teslim edilmesi, inşaat yerinde yükleme, yatay düşey taşıma, boşaltma, her türlü malzeme zayıyatı, işçilik, araç gereç giderleri ile imalat ve/veya malzemenin nakli, % 10 yüklenici karı ve genel giderler dahil bir takım fiyatıdır” şeklindeki yeni fiyat analizi ve birim fiyat tarifi çerçevesinde 88.000,00 TL bedelle hak edişe yansıtılmış ve bedeli ödenmiştir. Böylece yapım işi kapsamında imalata girecek şekilde fiyat analizi yapılarak bedeli ödenen bir iş kalemi, malzeme satın alımına dönüşmüştür.

Bu malzeme daha sonra İdarenin 10.Yıl Yerleşkesi Elektrik Bakım Ünitesinde görevli memura adi tutanakla teslim edilmiştir. Yerinde yapılan denetim sırasında malzemenin konulduğu deponun fiziki şartlarının her hangi bir malzemenin saklanmasına uygun olmadığı da görülmüştür. Malzeme için taşınır işlem fişi düzenlenmediğinden Taşınır Mal Yönetmeliğinin 9’uncu maddesinde ifade edilen Tüketim Malzemeleri Defterine her hangi bir kayıt yapılmamış, 2019 yılı sonu itibariyle sayım tutanaklarında da yer almamıştır.

Bu sebeple 252 Binalar Hesabında fazlalık ve 253 Tesis Makine ve Cihazlar Hesabında da eksiklik ortaya çıkmıştır.

BULGU 15: Kurumun Gelir Getirici Faaliyet ve İhaleleri İçin Ön Mali Kontrol Süreçlerinin Belirlenmemesi

Ankara Üniversitesi Ön Mali Kontrol Yönergesi’nde Kurumun, gelir getirici faaliyet ve ihaleleri için her hangi bir ön mali kontrol süreci belirlenmediği görülmüştür.

İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 3’üncü maddesinde Ön Malî Kontrol “İdarelerin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin malî karar ve işlemlerinin; idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, harcama programı, finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer malî mevzuat hükümlerine uygunluğu ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması yönlerinden yapılan kontrolünü,” şeklinde tanımlanmış olup aynı esasların “Ön malî kontrolün kapsamı” başlıklı 10’uncu maddesinin son fıkrasında “Gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerle ilişkin malî karar ve işlemler, harcama birimleri ve malî hizmetler birimi tarafından idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama veya finansman programları, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer malî mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden kontrol edilir.

Malî karar ve işlemler harcama birimleri tarafından kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından da kontrol edilir.” Denilmektedir. Görüldüğü üzere gelirlerle ilgili malî karar ve işlemler de ön mali kontrole tabidir.

Ankara Üniversitesi Ön Mali Kontrol Yönergesi’nde de Ön Mali Kontrol: *“Ankara Üniversitesinin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin mali karar ve işlemlerinin; İdarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, harcama programı, finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluğu ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması yönlerinden yapılan kontrolünü,”* şeklinde tanımlanmıştır. Ancak yönergede; gelir yükümlülüklerine ilişkin mali karar ve işlemlerin ön mali kontrolüyle ilgili hiçbir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Bu yüzden Üniversitenin örnek olarak 32 yıllığına çıktığı ve 3.680.000,00 TL sözleşme bedelli Öğrenci Yurdu ve Sosyal Tesis Yapımına İlişkin İrtifak Hakkı verilmesi ihalesi ön mali kontrolden geçmeden imzalanmış ve ihale dokümanındaki eksiklik ve çelişkilerin düzeltilmesi de mümkün olmamıştır.

Ankara Üniversitesi Ön Mali Kontrol Yönergesi’nde Kurumun, gelir getirici faaliyet ve ihaleleri için Kurumun kira ihaleleri sonucunda ortaya çıkan ihale bedelleri ortalamasının baz alınmak suretiyle limit belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 16: Yetki ve İmza Devri Yönergesinde Tanımlı Olmayan Koordinatör ve Koordinatör Yardımcıları Atanması ve Bunlara İdari Görevler Verilmesi

Kurumun 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporunda; Ankara Üniversitesi idari teşkilat şemasında, Rektöre bağlı olarak Genel Sekreter ve Daire Başkanlıklarının üzerinde, Daire Başkanlıkları tarafından yürütülmesi esas olan idari görevleri gerçekleştirmek üzere, koordinatörlük birimlerinin oluşturulduğu ve toplam 26 öğretim üyesinin görevlendirildiği hususu bulgu konusu yapılmıştır.

Bulguda aynen; *“2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 51’inci maddesinde Üniversitenin Yönetim Örgütleri,*

“Madde 51 – a. Yükseköğretim üst kuruluşlarında başkana, üniversitelerde rektöre bağlı, merkez yönetim örgütünün başında bir genel sekreter ve hizmetlerin gerekli kıldığı daire başkanları, müdürler, danışmanlar, hukuk müşavirleri, uzmanlar ile büro ve iç hizmet görevlerini yapmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar ve diğer

görevliler bulunur.

Daire başkanlıkları ve müdürlükler üst kuruluşlarda kurulların, üniversitelerde yönetim kurulunun kararı ile genel hükümlere göre kurulur.....” denilmek suretiyle tanımlanmıştır.

Görüleceği üzere Üniversitelerin hiyerarşik yapılanması Rektöre bağlı olmak üzere,

- *Genel Sekreter,*
- *Daire Başkanlıkları,*
- *Müdürler,*
- *Danışmanlar,*
- *Hukuk Müşavirleri,*
- *Uzmanlar,*
- *Memurlar,*
- *Diğer Görevliler, olarak belirlenmiştir.*

Ayrıca, adı geçen madde hükmü uyarınca Daire Başkanlıkları ve Müdürlükler, üniversitelerde Yönetim Kurulu kararı ile genel hükümlere göre kurulabilirler. Bu hükümler çerçevesinde Ankara Üniversitesinde;

- *Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı,*
- *Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı,*
- *Personel Daire Başkanlığı,*
- *Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı,*
- *Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı,*
- *Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı,*
- *Bilgi İşlem Daire Başkanlığı,*
- *İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı,*
- *Hukuk Müşavirliği,*
- *Basımevi Müdürlüğü,*

• *Döner Sermaye Müdürlüğü, olmak üzere 10 adet Daire Başkanlığı ve Döner Sermaye birimi oluşturulmuştur.*

Üniversitelerde Daire Başkanlıklarının oluşturulması için Yönetim Kurulu kararı alınması gerekmektedir. Ancak, Ankara Üniversitesinde daire başkanlığı gibi çalışan koordinatörlerin atamaları sadece Rektör imzası ile gerçekleştirilmiştir.

Rektör'e bağlı olarak çalışan 24 koordinatör ve 2 koordinatör yardımcısının görev tanımlarına bakıldığında ise, Daire başkanlıklarının görev tanımları ile örtüştüğü ve bu kapsamda yetki kargaşası yaratma ihtimalinin büyük olduğu gözlemlenmektedir.

Hukuk ve Mevzuat İşleri, Bilgi Hizmetleri, Güvenlik Hizmetleri gibi konularda görev yapmak üzere koordinatör ataması yapılmış olup, esasında anılan görevler ilgili daire başkanlıklarının görev alanına girmektedir. Ayrıca 3 öğretim üyesinin de "Genel Destek Koordinatörü" gibi yetki alanı sınırlandırılmamış bir unvan ile görevlendirildikleri tespit edilmiştir.

Üniversitenin tüzel kişiliğini temsil eden Rektör'ün görev ve sorumluluklarını belirleyen 2547 sayılı Kanununun 13/b-4 maddesindeki;

".....

(4) Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek," yetkisi, ancak Kanunda belirlenen teşkilatlanma çerçevesinde kullanılması gereken bir yetki olup, bu hükme dayanılarak Koordinatörlükler kurulması, görevlendirme yapılması ve imza yetkisi verilmesi, yukarıda sözü edilen görev ve sorumlulukların aşılması olarak değerlendirilmektedir." Denilmiştir.

Ankara Üniversitesi Senatosunun 28.12.2016 tarih ve 3801 sayılı kararıyla kabul edilen Ankara Üniversitesi Yetki ve İmza Devri Yönergesinde;

"İmza devri: Kamusal bir yetkinin, bu hususta yetkili ismen belirlenmiş amir konumundaki bir kamu görevlisinden, yine ismen belirlenmiş hiyerarşik astı konumundaki bir başka kamu görevlisine devredilmesini,"

Yetki Devri: Karar Alma yetkisinin, hiyerarşik yapıya uygun olarak, bir makamdan başka bir makama, kişi ismi belirtilmeden devredilmesini," şeklinde tanımlanmıştır.

Anılan yönergede Üniversitede kimlerin amir kimlerin yetkili olduklarına dair her hangi

bir düzenleme yapılmadığı gibi koordinatör ve koordinatör yardımcılara da yer verilmemiştir. Ancak her hal ve şartta koordinatör ve koordinatör yardımcıları Üniversite teşkilatında yer alan daire başkanlarının amirleri değildir. Aynı şekilde daire başkanları koordinatör ve koordinatör yardımcılarının astı da değildir. Diğer taraftan koordinatör ve koordinatör yardımcıları Üniversite teşkilatının hiyerarşik yapısında makam olarak yer almadıklarından bu ünvanı kullananlara yetki devri yapılma imkanı da bulunmamaktadır.

Ankara Üniversitesinde yukarıda anılan yönergeye göre kendilerine imza ve yetki devri yapıl(a)mayan koordinatör ve koordinatör yardımcıları bulunmaktadır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

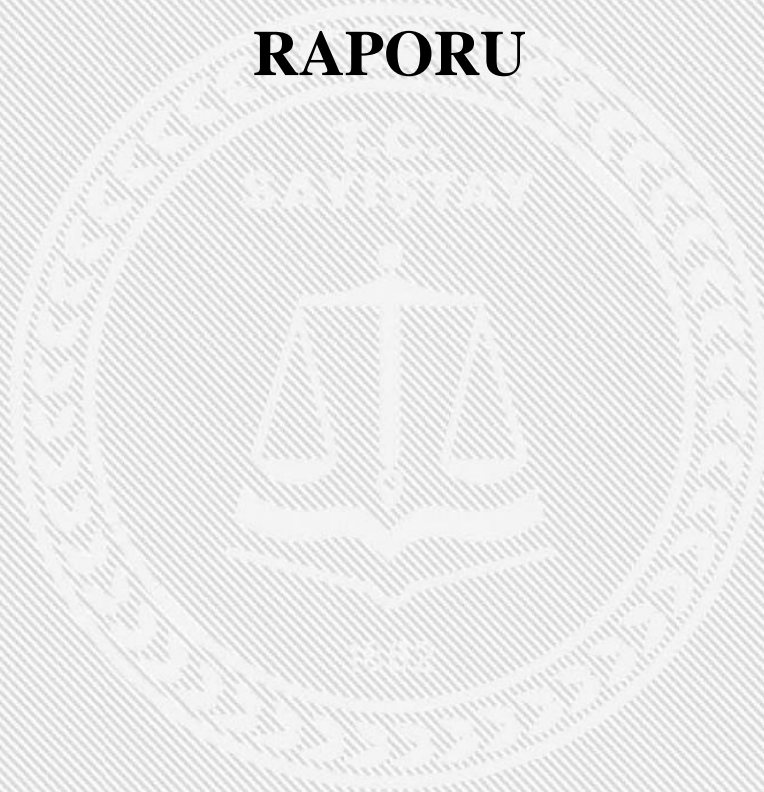

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kişilerden Alacaklar Hesabının Takibinin Yeterince Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.
Üniversite Bünyesindeki Müzelerde Bulunan Taşınır İçin Mevzuat Hükümlerine Uygun İşlem Yapılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Rektör Yardımcılarının Mevzuatın Emrettiği Sayıdan Fazla Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.
Üniversitede İdari Görevlerle İlgili Olarak Koordinatör Atanması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.
İdarenin Aleyhine Sonuçlanan Davalarda Sorumlulara Rücu İşleminin Yapılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Sınav Ücretlerinin Döner Sermaye Bütçesine Gelir Kaydedilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.
Ankara Üniversitesi Taşınmazlarında Cins Tashihi Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde Bulunan Nadir Eserler ve Diğer Kıymetli Taşınırın Kayıt Altına Alınmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.
--	------	--------------------	----------------

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	54
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	56
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	57
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	57
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	58
6. DENETİM BULGULARI.....	58
7. EKLER.....	66

KISALTMALAR

TL: Türk Lirası

SHS: Sağlık Hizmeti Sunucusu

SUT: Sağlık Uygulama Tebliği

SGK: Sosyal Guvenlik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Teknokent Payı İçin Hatalı Muhasebe Hesabının Kullanılması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Son Beş Yıl Sayıştay Raporlarında Bulgu Konusu Olmasına Rağmen Ticari Alacaklar ve Şüpheli Ticari Alacak Kayıtlarıyla İlgili Sorunların Çözülememesi

2. Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün Mali Durumu ile İlgili Tespitler

3. Doğrudan Temin ve Pazarlıkla Yapılan Harcamaların Yıllık Toplamının Bütçe Ödeneklerinin % 10'unu Aşmasına Rağmen Gerekli İzinin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, döner sermaye kapsamına giren faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (a) bendinin birinci fıkrasına istinaden kurulmuştur. 04.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14'üncü ve 58'inci maddelerine dayanılarak Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği 02.11.1999 tarihli ve 23864 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Aynı Yönetmelik'in "Faaliyet alanları" başlıklı 5'inci maddesiyle, işletme faaliyet alanına giren iş ve hizmetler;

(1) İşletme; çalışmalarını sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutmak ve Üniversitenin esas faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunur:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından istenilecek bilimsel görüş, proje, araştırma ve benzeri hizmetlerde bulunmak, kurslar ve hizmet içi eğitim programları hazırlamak ve uygulamak, seminer, konferans, sempozyum düzenlemek,

b) Faaliyet alanı ile ilgili her türlü danışmanlık, analiz, sentez, bakım onarım, iş değerlendirmesi ve organizasyonu yapmak, deneyle kurumsal raporlar ve bunlarla ilgili görüş ve öneriler sunmak, işletme hesapları ve fizibilite raporları hazırlamak,

c) Klinikler, poliklinikler, ameliyathaneler ve laboratuvarlarda yapılacak her çeşit tetkik, tedavi, tahlil, ameliyat, bakım ve benzeri hizmetleri yapmak,

d) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek birimlerin faaliyet alanları ile sınırlı olmak üzere iş ve hizmet üretmek, elde edilen ürünleri önceden Rektörün izni alınmak şartıyla pazarlamak ve satımı yapılmak üzere satış ve teşhir yerleri açmak,

e) Çoklu ortam öğretim materyali geliştirme, eğitim yazılımı hazırlama, elektronik sınav, merkezi sınav destek hizmetleri ile elektronik içerik yayıncılığı hizmetleri sağlamak,

f) Faaliyet alanı ile ilgili her türlü yayın ve basım işlerini yapmak.

olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner Sermaye İşletmesinin Yönetim Kurulu, Üniversite Yönetim Kuruludur. Üst yöneticisi rektördür. Rektör bu yetkisini uygun gördüğü ölçüde yardımcılara, Dekanlara veya enstitü, yüksekokul, araştırma ve uygulama merkezi müdürlerine devredebilir. Üniversite Yönetim Kurulu da yetkilerini uygun gördüğü ölçüde, kuracakları yürütme kuruluna devredebilir. Yürütme Kurulu, Üniversite Yönetim Kurulunca seçilecek bir rektör yardımcısı, üç öğretim elemanı ve bir sayman olmak üzere beş kişiden oluşur.

İşletme yönetimi ve teşkilatı, yönetim kurulu, yürütme kurulu, üst yönetici, işletme müdürü, işletme müdür yardımcısı, harcama yetkilileri, gerçekleştirme görevlileri, veznedar, taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri, mutemetler, memurlardan oluşmaktadır.

İşletme bünyesinde 2019 yılında 34 birim faaliyet göstermekte ve toplam 945 personel görev yapmaktadır.

Kurumun saymanlık hizmetleri, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Ankara Üniversitesi Döner Sermaye Saymanlığı tarafından yürütülmektedir.

İşletmenin, Milli Eğitim Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Yükseköğretim Kurulu ile ilişkisi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

İşletmenin gelir bütçesi, Mal ve Hizmet Gelirleri, Alınan Bağış ve Yardımlar ve Diğer Gelirlerden; gider bütçesi ise, Personel Giderleri, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri, Mal ve Hizmet Alım Giderleri, Cari Transferler, Sermaye Giderleri ve Ek Ödemeden oluşmaktadır.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün, 2019 yılı bilançosunda sermayesi 255.240,75 TL olup, toplam aktif büyüklüğü 173.742.268,00 TL'dir. Döner sermaye gelir toplamı 730.457.594,16 TL, gider toplamı 846.125.563,08 TL olup, gelir tablosunda yılsonu itibariyle tahakkuk eden faaliyet zarar toplamı 115.667.968,87 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün, hesap ve işlemlerinin muhasebeleştirilmesi Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre yapılmaktadır. İşletmenin mali rapor ve tabloları, mezkur Yönetmelik'in 565 ve 573'üncü maddelerinde düzenlenen defter, cetvel ve tablolardan oluşmaktadır.

Muhasebeleştirme ve raporlama işlemleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

“Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge

ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Teknokent Payı İçin Hatalı Muhasebe Hesabının Kullanılması

Ankara Üniversitesinin %70,40 hissesine sahip olduğu Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Anonim Şirketine (Teknokent) sermaye artırım bedeli olarak döner sermayeden aktarılan tutarların hatalı muhasebeleştirildiği görülmüştür.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun “Yönetici Şirket” başlıklı 5'inci maddesinde;

“ ...

Yönetici şirket ortaklarından; üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüleri, yönetici şirkete taahhüt ettikleri sermaye payını döner sermaye gelirlerinden ödeyebilir.” Hükmüne istinaden Üniversiteler yönetici şirkete taahhüt ettikleri sermaye payını döner sermaye gelirlerinden ödemeyi tercih etmektedir.

Tüzel kişilikleri bulunmayan bir kamu idaresi olan döner sermaye işletmeleri, üniversitelerin faaliyet alanları doğrultusunda mal ve hizmet üretirler. Döner sermaye

işletmeleri anılan Kanun hükmüne göre üniversitelerin taahhüt ettikleri sermaye payını ödüyor olmalarına karşılık bu şirketlerin ortağı değillerdir. Bu durumda döner sermaye işletmelerince ödenmesi gereken Üniversite sermaye payları bu işletmeler açısından sadece gider olabilir. Ödenecek tutarın gider yapılmak suretiyle Üniversite hesaplarına aktarılması, Üniversitenin de ortağı olduğu şirkete ödemeyi yapması gerekir.

2016 yılında TEKNOKENT'e ödenen toplam 9.330.629.15 TL Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Konsolide Bilançosunda 248-Diğer Mali Duran Varlıklar Hesabı'nda izlenmeye başlanmış ise de bu uygulamanın doğru olmadığı görülmektedir.

Diğer taraftan 2018 yılında yapılan işlemler incelendiğinde; Döner sermaye gelirlerinden ödeme yapılmasının Döner Sermaye İşletmesini doğrudan şirket ortağı yapmayacağı, şirket ortağının Ankara Üniversitesi olduğu ve ortaklık payının da özel bütçe hesaplarında görülmesi gerektiği, Teknokent'e yatırılan tutarlar için Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi kayıtlarında yer alan 248-Diğer Mali Duran Varlıklar Hesabı'nın kullanılmasının, mali tablolarda tamlık ve doğruluk ilkelerine aykırı sonuçlar doğurduğu tespit edilmiştir.

2019 yıl sonu itibariyle düzenlenen Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Konsolide Bilançosunda 248-Diğer Mali Duran Varlıklar Hesabı'nda yer alan 9.330.629.15 TL gerçek bir varlık kaydını göstermemektedir.

Konu Ankara Üniversitesi hesaplarını da ilgilendirdiğinden özel bütçenin denetiminde aynı konu bulgu konusu yapılmıştır Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Konsolide Bilançosunda 248-Diğer Mali Duran Varlıklar Hesabı'nda yer alan 9.330.629.15 TL'nin kayıtlardan çıkarılması ve söz konusu ödemelerin ve kayıtların Ankara Üniversitesi hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Son Beş Yıl Sayıştay Raporlarında Bulgu Konusu Olmasına Rağmen Ticari Alacaklar ve Şüpheli Ticari Alacak Kayıtlarıyla İlgili Sorunların Çözülmemesi

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Tıp Fakültesi Hastaneleri bünyesinde yer alan İbni Sina Hastanesi biriminde yapılan denetim ve incelemelerde, "12 Ticari Alacaklar Hesap Grubunda" yer alan alacakların tutarı ve detayı hakkında sağlıklı bilgiye ulaşılamaması

hususunu 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında çeşitli yönleriyle bulgu konusu yapılmış olmasına rağmen 2019 yılsonu itibariyle sorunun çözüme kavuşturulmadığı görülmüştür.

1-) 2014 yılında; Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren birimlerin açılış kayıtlarında ve konsolide olarak çıkarılan kesin mizanda 120 kodlu Alıcılar Hesabında” yıllar itibariyle devreden alacakların bulunduğu, ilgili alacaklardan tahsil imkanı kalmayanların ayrıştırılarak Şüpheli alacaklara alınmadığı tespit edilmiştir.

2014 yılı itibariyle İdare tarafından tahsil edilmesine rağmen kayıttan düşülmemiş alacakların tahsilatına ilişkin belgelerin sunulmaması ve geçmiş yıllar itibariyle devrederek gelen alacağın hangi olaydan, ne zaman veya borçlusunun kim olduğu noktasında tespit imkânının sağlıklı olmaması sebepleriyle 2014 yılında tespit edilen sorunlar 2015 yılına devredilmiştir.

2-) 2015 yılında İbni Sina Hastanesi biriminin açılış kayıtlarında 12- Ticari Alacaklar hesap grubu içinde yer alan ve geçmiş dönemlerden devreden alacakların 659-Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı kullanıldığı, Kurumun 12- Ticari Alacaklar Hesap Grubu içinde yer alan 18.887.151,96 TL tutarındaki alacağı, 659-Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı kullanarak kapattığı, alacakların olağan gider ve zarar hesabı ile kapatılabilmesi için tahsil niteliğini kaybetmiş olması gerektiği, alacağın tahsil niteliğini kaybetmiş olmasının ise alacaklarla ilgili hukuki sürecin sonunda verilebilecek bir karar olduğu tespit edilmiştir.

Diğer taraftan Kurum tarafından faiz kesintisi olarak sonradan iade edilerek muhasebe kayıtlarına alınan 5.080.360,24 TL lik tutarın muhasebe işlem fişi görülmüş ancak SGK tarafından eksik olarak yapılan ödemelerde 120-Alıcılar Hesabına işlem yapıp yapılmadığına dair yevmiye fişi görülemediğinden tahsil edilemeyen tutarların hesaptan düşülüp düşülmediğine ilişkin açıklayıcı belgelere ulaşılamamıştır.

Denetimler sırasında geçmiş yıllar itibariyle kayıt tutma açısından çeşitli zorluklar ve sıkıntıların bulunduğu anlaşılmakla birlikte 12-Ticari Alacaklar Hesap Grubu içinde yer alan ve Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı ile kayıttan düşürülen 18.887.151,96 TL tutarındaki alacağın kimden olduğunu gösteren detaylı muhasebe işlem fişlerinin bulunmaması ve bu eksikliğe bağlı olarak tahsilatın yapıldığına dair kanıtlayıcı belgelerin olmamasıyla 2014 ve 2015 yıllarında tespit edilen sorunlar 2016 yılına devredilmiştir.

3-) 2016 yılında; 2015 mali yılı içinde 24441 sayılı muhasebe işlem fişi ile Ticari Alacak kayıtlardan 659-Tahsil Edilme Niteliği Kalmayan Alacaklar Hesabı kullanılarak silinen

18.887.151,96 TL 10.11.2016 tarih ve 34629 no'lu muhasebe işlem fişiyle tekrar Kurum kayıtlarına alınmıştır.

Ancak 2015 yılında kayıttan düşülen tutarın; 17.458.521,80 TL'si Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) alacaklarından, 1.428.630,16 TL ise sigorta şirketleri ile özel şirket alacaklarından oluşmaktadır. 2016 yılında yapılan düzeltici işlem ile kayıttan düşülen 18.887.151,96 TL'nin ise tamamı Sosyal Güvenlik Kurumu alacağı olarak kayıtlara alınmıştır. Diğer bir ifadeyle, sigorta şirketleri ile özel şirketlerden alacak tutarı olan 1.428.630,16 TL kayıtlardan düşüm yapılarak çıkarılmıştır.

İbni Sina Hastanesi birimi bilançosunun ticari alacaklar hesap grubunda yer alan 128-Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında 50.320.986,00 TL görünmektedir. Hastanenin mali tablolarında yer alan ve yıllar itibariyle aktarılan yüksek miktardaki şüpheli alacağın detayı hakkında bilgiye ulaşılamamaktadır. İlgili tutarın detayının ortaya konulabilmesi için geçmişe dönük muhasebe işlem fişleri ve eki evrakların incelenmesi gerekmekte, yapılan çalışma sonrasında Kurum alacağı tespit edilen tutarların tahsiline yönelik işlemlerin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Ticari alacaklar hesap gurubunda tahsilatı yapılmadan devreden alacakların yıllar itibariyle zamanaşımına uğrama durumları ortaya çıkabileceğinden, tahsil edilmesine yönelik işlemlerin yapılması aksi halde kişi sorumluluğunun doğacağı Yönetmelikte belirtilmektedir. Bu yüzden, 120-Alıcılar ve 128-Şüpheli Ticari Alacaklar hesaplarında yıllar itibariyle devreden alacaklarının detaylarının tespit edilip, tahsilatında problem olan alacaklara ilişkin hukuki süreçlerin başlatılıp, alacaklarında Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılması ve bu alacaklar içinde karşılık ayrılması gerekmektedir. Hukuki süreç sonunda mahkeme kararıyla, tahsilatı imkânsız hale gelen ticari alacakların kayıtlardan düşülmesi gerekir. Şüphesiz, tahsilatı imkânsız hale gelmesinde personelin sorumluluğu varsa ilgili tutarın kişi borcuna alınması gerekecektir.

30.03.2015 tarih ve 8156 sayılı muhasebe işlem fişiyle 10.098.400,53 TL SGK alacağı, mutabakat sonrası kesintiye uğrayan alacak olduğu gerekçesi ile Yönetim Kurulu Kararı ile kayıtlardan düşülmüştür. Yılsonu itibariyle, SGK alacağı olarak kurum kayıtlarında 25.804.844,00 TL görünmektedir. Bu alacağın ne kadarının gerçek olduğu, ne kadarının muhasebe kayıtlarındaki hatalardan kaynaklandığının tespit edilmesi gerektiğinden 2014, 2015 ve 2016 yıllarında tespit edilen sorunlar 2017 yılına devredilmiştir.

4-) Hastanenin 2017 yılı bilançosunun ticari alacaklar hesap grubunda yer alan “128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında” 50.298.625,28-TL görünmektedir. Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı, işletmelerin mal ve hizmet satış faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların izlenmesi için kullanılan hesap olarak ifade edilmektedir.

Yılsonu itibariyle, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) alacağı olarak kurum kayıtlarında 23.615.673,56-TL görünmektedir. Geçmiş dönemi içeren, kapsamlı bir çalışma yapılmadığından bu alacağın ne kadarının gerçek olduğu, ne kadarının muhasebe kayıtlarındaki hatalardan kaynaklandığının tespit edilememiş ve 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında tespit edilen sorunlar 2018 yılına devredilmiştir.

5-) 2018 yılında; İbni Sina Hastanesi Döner Sermaye biriminin 120- Alıcılar Hesabının borç kalanının 5.825.992,51 TL, 128-Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabının borç kalanının 45.408.499,40 TL olduğu, hastanenin mali tablolarında yer alan ve yıllar itibariyle aktarılan yüksek miktardaki şüpheli alacağın detayı hakkında sağlıklı bilgiye erişilemediği, bazı alacakların tahsil edilmiş olduğu, ancak uygun muhasebe kaydıyla düşülmediği bu durumda 12-Ticari Alacaklar Hesap Grubunda yer alan alacakların tutarı ve detayı hakkında sağlıklı bilgiye ulaşılamadığı bununla birlikte; Mali tablolarda yer alan 128-Şüpheli Ticari Alacaklar ve 120-Alıcılar Hesabındaki tutarların doğruluğu konusunda henüz tatmin edici bir çalışma yapılmadığı ve alacakların tahsili konusunda olumlu bir gelişme sağlanamadığı tespit edilmiş, 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında tespit edilen sorunlar 2019 yılına devredilmiştir.

6-) Ankara Üniversitesi hukuk müşavirliği tarafından SGK aleyhine 2007-2014 tarihleri arasında; faiz kesintilerine yönelik 8.390.019,76 TL ve SGK mutabakat kesintilerine yönelik de toplam 44.047.916.43 TL tutarında dava açılmıştır. Açılan bu davaların bir kısmı kazanılarak tahsilatlar yapılmış bir kısmı da halen görülmeye devam etmektedir.

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2018 yılı konsolide bilançosuna göre 128-Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabının borç kalanı 45.516.309,38 TL 2019 yılına devredilmiştir. 2019 yılında ise; şüpheli alacaklardan 366.974,10 TL sinin tahsil edildiği 2.595.766,77 TL nin şüpheli alacaklardan çıkarılıp alıcılar hesabına kaydedildiği ve şüpheli alacaklar hesabının kalan bakiyesi olan 42.532.500,65 TL nin 2020 yılına devredildiği görülmüştür. Böylece 2014 yılından 2019 yılına kadar geçen 6 yıl boyunca konu çözüme kavuşturulamadan mevcut sorun 2020 yılına devredilmiştir.

2014 yılından itibaren ticari alacakların bakiyelerinde bulunan tutarların detayları ile birlikte net bir şekilde ortaya konulup cari yıla kadar teselsül ettirilmeden mevcut belirsizliğin giderilmesi mümkün olmadığından konunun Ankara Üniversitesine bağlı İç Denetim Birimince incelenerek sonuçlandırılması gerekir.

BULGU 2: Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün Mali Durumu ile İlgili Tespitler

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün 2018 yılı denetim raporunda; *“Üniversite hastanelerinin mali durumlarını düzeltmeye yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan yasal düzenlemenin, oluşmuş borç yükünün azaltılması yönünde bir katkı sağlamadığı, yılsonu itibari ile borç yükünün artarak devam ettiği”* ne yönelik tespitlerin 2019 yılında da devam ettiği görülmüştür.

Anılan raporda; *“Ankara Üniversitesi 2016 ve 2017 denetim raporlarında da belirtildiği üzere hastanenin ödeme güçlüğüne yapısal problemlerden kaynaklandığı ve çözülemeyen bu problemlerin kümülatif olarak yıllar içerisinde mali yapıyı ve finansal bütünlüğünü bozduğu tespit edilmiştir.*

SUT fiyatlarının güncellenmemiş olması nedeniyle hastanenin sağlık hizmetleri için katlandığı birim maliyetlerin artmış olmasına rağmen, bu hizmetler karşılığı SGK'dan tahsil ettiği tutar oransal olarak azalmakta ve hatta global bütçeden yapılan kesintiler nedeniyle belirsiz hale gelmektedir. Kanun metninden de anlaşılacağı üzere 31.12.2017 tarihinden evvel muaccel hale gelmiş olan ancak kanun kapsamında başvurmamış veya başvurusu kabul edilememiş firmaların alacaklarının ödenmelerindeki belirsizlik ise halen devam etmektedir.

Açıklanan nedenlerle Ankara Üniversitesi'nin mali yapısındaki bozulmanın yukarıda bahsi geçen kanun değişikliği ile geçici olarak çözüme kavuşturulduğu, mali yapının bozulması hususunda 2017 raporunda değinilen başlıklarda herhangi bir değişiklik olmaması nedeniyle üniversitenin borç/alacak dengesizliğindeki makasın da yeniden açılmakta olduğu tespit edilmiştir.” Denilmiştir.

Ankara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2018 yılı konsolide bilançosunun Ticari Borçlar bölümünde 242.175.473.01 TL lık borç 2019 yılına devredilmiştir. 2019 yılında ise bu tutar 144.999.592,37 TL artışla 387.175.065,38 TL olarak 2020 yılına devretmiştir. Artış oranı % 59,87 olmuştur.

Üniversite hastanelerinin mali durumlarını düzeltmeye yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan yasal düzenleme, oluşmuş borç yükünün azaltılması yönünde yeterli katkı sağlamamıştır.

BULGU 3: Doğrudan Temin ve Pazarlıkla Yapılan Harcamaların Yıllık Toplamının Bütçe Ödeneklerinin % 10'unu Aşmasına Rağmen Gerekli İzinin Alınmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddesi kapsamında yapılan mal alımlarının yıllık toplamının bütçe ödeneklerinin % 10'unu aşmasına rağmen, Kamu İhale Kurulundan izin alınmadığı görülmüştür.

Kurumun 2019 yılı bütçesinde mal alımı için 280.153.000,00 TL ödenek öngörülmüş, bu ödeneğin 51.871.231,10 TL'si 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddelerine dayanılarak harcanmıştır. Bu duruma göre, bütçe ödeneğinin %19'nun Kanun'un 21/f ve 22/d kapsamında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendinde *“Bu Kanununun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.”* hükmü yer almakta ve buna ilişkin açıklamalar Kamu İhale Genel Tebliği'nin 21'inci maddesinde açıklanmış bulunmaktadır.

Bu hükümler uyarınca anılan Kanununun 21/f ve 22/d kapsamında yapılan alımlarda; yüzde onluk ödenek sınırı aşılmasına rağmen yukarıda belirtilen prosedürler uygulanmamış, alım yapılmadan önce Kamu İhale Kurulundan izin alınmamıştır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

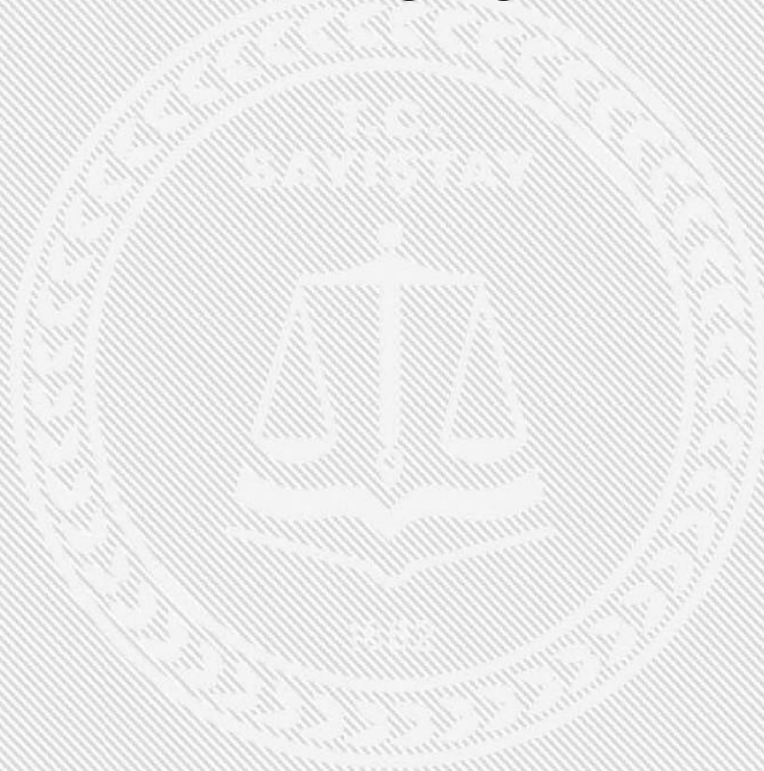
7. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün Mali Durumu ile İlgili Tespitler	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu yazıldı.
Hastane Tarafından Temin Edilmesi Gereken İlaçlar İçin Dış Reçete Düzenlenmesi Sonucu Kurumun Gelir Kaybına Uğraması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Sertifika Eğitimlerinin Firmalar Tarafından Verilmesi ve Yetkisiz Tahsilat Yapılması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Ticari Alacakların ve Şüpheli Ticari Alacak Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.
Teknokent Payı İçin Hatalı Muhasebe Hesabının Kullanılması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu yazıldı.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
2019 YILI
SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET.....	68
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	68
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	69
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	69
5. GENEL DEĞERLENDİRME.....	69
6. DENETİM BULGULARI.....	70

1. ÖZET

Bu rapor, Ankara Üniversitesi'nin performans denetimi sonuçlarını içermektedir.

6085 sayılı Kanunun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay “*hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim*” olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ankara Üniversitesi'nin hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2019-2023 dönemine ait Stratejik Plan,
- 2019 yılı Performans Programı,
- 2019 yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri.

Ankara Üniversitesinin performans yönetimi sisteminin; ilgili mevzuat hükümlerine ve iç kontrol sistemi ilkelerine uygun olduğu, 2019–2023 dönemine ait Stratejik planı, 2019 yılı Performans Programı ve 2019 yılı Faaliyet Raporunun mevcut bulunduğu ve yasal süresi içerisinde, mevzuattaki şekil şartlarına uyularak hazırlanıp kamuoyuna sunulduğu görülmüştür.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, Ankara Üniversitesinin yayımladığı 2019-2023 dönemine ait Stratejik Plan, 2019 yılı Performans Programı ve 2019 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2019 yılı performans denetimi kapsamında Ankara Üniversitesinin yayımladığı 2019-2023 dönemine ait Stratejik Plan, 2019 yılı Performans Programı ve 2019 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Yapılan denetim sonucunda Ankara Üniversitesinin; 2019-2023 dönemine ait Stratejik Planını zamanında hazırlayıp yayımladığı böylece "mevcudiyet", "zamanlılık" ve "sunum" kriterine uyulduğu görülmüştür. Belirlenen hedeflerin amaçları gerçekleştirecek nitelikte olduğu düşünülmektedir. Amaç ve hedeflerin ölçülebilir ve iyi tanımlanmış olduğu

değerlendirilmiştir.

Ankara Üniversitesi 2019 yılı Performans Programı değerlendirildiğinde, programın zamanında ve mevzuat hükümlerine uygun olarak yayımlandığı bu nedenle "mevcudiyet" "zamanlılık" ve "sunum" kriterine uyduğu, 2019 yılında beş stratejik amaç altında toplam 22 performans hedefi ve 29 faaliyetin belirlendiği, hedefleri ölçebilecek nitelikte performans göstergesi belirlenerek maliyetlendirme yapıldığı anlaşılmıştır.

2019 yılı Faaliyet Raporu değerlendirildiğinde; raporun, "mevcudiyet", "zamanlılık" ve "sunum" kriterine uygun olarak hazırlandığı ayrıca "tutarlılık", "doğrulanabilirlik" ve "geçerlilik" kriterlerinin de karşılandığı görülmüştür. Diğer taraftan İdare Faaliyet Raporunda üst yönetici ve mali hizmetler birim yöneticisinin iç kontrol güvence beyanı bulunmaktadır.

6. DENETİM BULGULARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>